

Peruspalvelulautakunnan tilinpäätös ja toimintakertomus vuodelta 2021

4001 Peruspalvelulautakunta

Tilivelvöllinen: Peruspalvelujohtaja

	TP 2020	Alkuperäinen TA 2021	TA -muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuo- tot	1 187 414	1 222 520		1 222 520	1 566 867	344 347
Toimintakulut	-12 150 528	-12 428 390	-275 000	-12 703 390	-12 045 353	658 037
Toimintakate	-10 963 114	-11 205 870	-275 000	-11 480 870	-10 478 487	1 002 383

Toiminnan kuvaus:

Sosiaalitoimi vastaa kuntalaisten sosiaalihuollon peruspalvelujen tuottamisesta ja niiden oikeudenmukaisesta kohdentamisesta ja tuottamisesta mahdollisimman tehokkaasti. Tulosalueet ovat: 1. Sosiaalipalvelut 2. Vanhus- ja perhetyö 3. Toimeentuloturva.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset:

Peruspalvelulautakunnan talousarvio alitti muutetun talousarvion 4,49%-yksikköä, eli 1 002 383 euroa. Kaikki päävastuualueet alittivat talousarvioon varatut määrärahat. Sosiaalipalveluissa keskeistä oli henkilöstömenojen alittuminen kehitysvammahuollossa, vammaishuollon asumispalvelujen ostojen väheneminen ja lastensuojelun laitoshoitomenojen vähentyminen. Lastensuojelun laitoshoitomenot alittuivat selvästi. Vanhustenhuollossa tulot ylittyivät ja menot alittuivat. Erityisesti henkilöstömenoissa alitus oli huomattava. Talousarviossa oli varauduttu henkilöstömenojen selvään kasvuun, henkilöstömenot kuitenkin laskivat edelliseen vuoteen verrattuna. Toimeentuloturvassa työllisyyden hoidon menot ylittyivät, mutta muut menot puolestaan alittuivat ja kokonaisuudessaan menot alittuivat. Terveystalouden menojen alituksen aiheutti saadut koronakorvaukset ja tehostunut kotiutusprosessi terveyskeskussairaalasta.

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Kuntalaisten hyvinvointi		
Tavoite: Kuntalaisten hyvinvoinnin ko- hentaminen Laajan hyvinvointikertomuk- sen laatiminen yhdessä hallin- tokuntien kanssa	Mittari: Laajan hyvinvointikertomuk- sen mittaristo	Tavoitetaso 2021: Hyvinvoinnin kohoaminen kai- kissa keskeisissä tavoitteissa, erityisenä painopisteenä lap- set, lapsiperheet ja nuoret
Toteutuminen: Laaja hyvinvointikertomus tehtiin hyvinvointikoordinaattorina toimivan vapaa-aikasuunnittelijan toimesta. Hyvinvointia on seurattu koululaisten osalta mm. terveystarkastuksen tulosten muodossa, painopistealueena koulukiusaaminen. Valtakunnallisen tilaston mukaan koulukiusaaminen on Uuraisilla selvästi vähäisempää kuin maassa keskimäärin.		

Keskeisimmät riskit tavoitteiden saavuttamiselle

Kuntalaisten hyvinvoinnin kehittämiseksi ei saada eri hallinnonaloilla riittävää sitoutumista tavoitteiden toteuttamiseksi. Kuntaorganisaation ulkopuoliset tahot eivät resursoi omaa toimintaansa riittävästi ja riittävää sitoutumista ei saavuteta. Viestinnässä kuntalaisiin ja sidosryhmiin ei onnistuta riittävässä määrin. Henkilöstöresurssit ovat riittämättömät. Erikoissairaanhoidon ja lastensuojelun kustannuskehitys, henkilöstön vaihtuvuus.

Sisäinen valvonta: Vuonna 2021 sisäisen valvonnan painopistealueena on sopimusten hallinta ja sopimusten valvonta. Sivistystoimen ja sosiaalitoimen sisäisessä valvonnassa keskitytään lisäksi erillistilien tarkistamiseen ja omaisuuden turvaamiseen.

4100 Sosiaalipalvelut

	TP 2020	Alkuperäinen TA 2021	TA -muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuo- tot	215 964	220 050		220 050	328 693	108 643
Toimintakulut	-2 019 010	-2 250 640		-2 250 640	-2 012 476	238 164
Toimintakate	-1 803 046	-2 030 590	0	-2 030 590	-1 683 783	346 807

Tilivelvollinen: Peruspalvelujohtaja

Toiminnan kuvaus: Sosiaalipalvelujen tulosyksiköt: 1. Hallinto 2. Vammaispalvelut 3. Erityisryhmien palvelut 4. Sosiaalityö (lasten huolto, päihdehuolto)

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset:

Sosiaalipalvelut alittivat talousarvion peräti 17,1%. Sosiaalipalveluissa keskeistä oli henkilöstömenojen alittuminen kehitysvammahuollossa, vammaishuollon asumispalvelujen ostojen väheneminen ja lastensuojelun laitoshoitomenojen vähentyminen. Lastensuojelun laitoshoitomenot alittuivat selvästi, mikä jo toisena vuonna peräkkäin on osoittanut avopalveluihin panostamisen olleen oikea ratkaisu.

1. Hallinto

Hallinto vastaa a) sosiaalitoimen toiminta-ajatuksen täytäntöönpanosta ja tulostavoitteen toteuttamisesta. b) toteuttaa henkilölle lastensuojelu- ja päihdehuoltolain nojalla annettavat tahdonvastaiset toimenpiteet. c) Vastaa sosiaalitoimen lainsäädännön soveltamisesta sosiaalitoimessa ja täytäntöönpanosta niiltä osin kuin se ei kuulu muiden tulosalueiden piiriin. d) Isyys-, elatus-, lasten huolto- ja tapauslainsäädännön täytäntöönpano ja soveltuvin osin holhoustoimen asioiden vireillepano.

2. Vammaispalvelut

Tilivelvollinen: Johtava sosiaalityöntekijä, peruspalvelujohtaja

Toiminnan kuvaus:

Vammaispalvelut ovat vammaisuuden tai sairauden perusteella henkilölle järjestettäviä palveluja ja tukitoimia. Niiden tarkoituksena on edistää vammaisen henkilön edellytyksiä elää ja toimia muiden kanssa yhdenvertaisena yhteiskunnan jäsenenä sekä parantaa vammaisten henkilöiden tasa-arvoa. Vammaisella henkilöllä tarkoitetaan henkilöä, jolla on vamman tai sairauden takia pitkäaikaisesti erityisiä vaikeuksia suoriutua tavanomaisista elämän toiminnoista.

Laissa ja asetuksessa vammaisuuden perusteella järjestettävistä palveluista ja tukitoimista säädetään vammaispalvelujen sisällöstä sekä järjestämisvelvollisuudesta. Kunta huolehtii siitä, että vammaisille henkilöille tarkoitetut palvelut ja tukitoimet järjestetään sisällöltään ja laajuudeltaan sellaisina, kuin kunnassa esiintyvä tarve edellyttää. Vammaiselle henkilölle laaditaan yksilöllinen palvelusuunnitelma, jonka avulla selvitetään hänen tarvitsemansa palvelut ja tukitoimet.

Vammaispalvelut, joihin on subjektiivinen oikeus:

- Vaikeavammaisten kuljetus- ja saattajapalvelu
- Palveluasuminen
- Asunnon muutostyöt ja asuntoon liittyvät välineet
- Henkilökohtainen apu
- Päivätoiminta

Vammaispalvelut, jotka ovat harkinnanvaraisia ja määrärahasidonnaisia:

- Kuntoutusohjaus
- Sopeutumisvalmennus
- Päivittäisissä toiminnoissa tarvittavat välineet, koneet ja laitteet
- Ylimääräiset ravinto- ja vaatekustannukset

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset:

Vammaispalvelut on ollut kokonaisuudessaan kehittämistyön alla oleva palvelumuoto vuodesta 2019. Vammaispalveluihin liittyvä arviointi, päätöksen teko ja kehittäminen on siirretty heinäkuussa 2021 sosiaalitoimen alaisuuteen. Asiakastyön hoitaa ensisijaisesti sosiaaliohjaaja yhdessä johtavan sosiaalityöntekijän ja tarvittaessa yhteistyössä erityisryhmien palveluohjaajan kanssa.

Tilastoinnin kehittäminen vastaamaan tarvetta jatkui.

Covid-19 viruksen takia yhteiskunnassa vallinneet rajoitukset ja suositukset kontaktien välttämisestä laskivat palveluiden käyttöä. Erityisesti vammaispalvelulain mukaista kuljetuspalvelua käytettiin huomattavasti vähemmän. Tämä näkyy budjetin alituksena.

Kriittinen menestystekijä: Osaava, motivoitunut henkilöstä, jolla on muutosvalmiutta ja taitoa kehittämiseen.		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso/toimenpiteet 2021
Vammaispalvelut ovat oikein arvioitu, mitoitettu ja kohdennettu.	Arviointikriteeri: palvelutarpeiden oikea arviointi ja kohdentaminen, toiminnan suunnittelun ja talouden tasapaino.	Jokaiselle palveluja hakevalle ja saavalle asiakkaalle on laadittu yksilöllinen palvelusuunnitelma. Palvelujen ja tukitoimien myöntämiskriteeristön päivittäminen ajan tasalle.
Toteutuminen	<p>Palvelutarpeen arvioinnissa huomioitiin asiakastapaamisessa/puhelinkeskustelussa esiin nousseet yksilölliset tarpeet sekä asiantuntija lausunnot. Palvelutarpeen arviointi toteutettiin yhteistyössä erityisryhmien palvelujohtajan ja sosiaalityöntekijän tai erityisryhmien palveluohjaajan kanssa.</p> <p>Palvelusuunnitelmien päivitys jäi vähäiseksi. Palvelusuunnitelmat päivitetään 2–3 vuoden välein, mikäli asiakkaan palveluntarpeeseen ei tule muutosta sitä ennen. Palveluohjausta/neuvontaa toteutettiin puhelimitse.</p> <p>Palvelujen ja tukitoimien myöntämiskriteeristön päivittäminen vaatii edelleen kehittämistä. Päätöksen teossa huomioitiin tarkemmin lain määrittelemät kriteerit.</p> <p>Covid-19 viruksen takia palveluita käytettiin huomattavasti vähemmän.</p>	

Vammaispalvelulain mukaiset palvelut

UURAISTEN KUNTA

Vuoden 2021 tilastot perustuvat kokonaiskuvaan, jotka ovat saatavilla sosiaalihuollon asiakastietojärjestelmästä, ProConsonasta. Poikkeuksellisesti vuoden 2020 päätökset perustuvat kyseisenä vuonna tehtyihin ratkaisuihin, eivätkä näin ollen vuoden 2020 ja 2021 tilastot ole keskenään verrattavissa palveluiden osalta. Hakemukset ja palvelusuunnitelmat kuvaavat vuosikohtaisia suoritteita. Palvelupäätökset kuvaavat kokonaiskuvaan ja pitävät sisällään myös edellisinä vuosina tehdyt, vielä vuoden 2021 aikana voimassa olevat päätökset.

Hakemuksia on vastaanotettu 11 kpl vuoden 2021 aikana, jolloin myönteisiä päätöksiä on tehty 7 kpl ja kielteisiä päätökset 4 kpl, joista 2 kpl koskevat kuljetuspäätöksiä ja 2 kpl koskevat henkilökohtaista apua. Palvelusuunnitelmia on päivitetty 4 kpl. Palvelusuunnitelmat ja hakemusten määrät eivät vastaa toisiaan ja tämä voi johtua siitä, että hakemukset ovat palvelukohtaisia, jolloin yksi asiakas on voinut hakea useampaa palvelua. Lisäksi hakemukset voivat olla jatkohakemuksia, jolloin ei ole nähty tarpeellisuutta uusien palvelupäätösten tekemiseen, mikäli palvelut ovat jatkuneet muuttumattomina.

Tavoite	Mittari	TP 2020	TP 2021
Lakisääteisten vammaispalvelujen toteutuminen	Vammaispalveluhakemukset	28	11
	Palvelusuunnitelmat	6	4
	Asiakasmäärä	42	30
	Subjektiiiviset palvelut:		
	Vaikeavammaisten kuljetus- ja saattajapalvelu	19	26
	Palveluasuminen	1	1
	Asunnon muutostyöt ja asuntoon liittyvät välineet	3	1
	Henkilökohtainen apu	4	5
	Päivätoiminta	-	-
	Harkinnan varaiset palvelut:		
	Kuntoutusohjaus	-	-
	Sopeutumisvalmennus	-	-
	Päivittäisissä toiminnoissa tarvittavat välineet, koneet ja laitteet	2	-
	Ylimääräiset ravinto- ja vaatekustannukset	-	-
<u>Suoritteet yhteensä</u>		29	33

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät:

Vammaispalvelujen ennustettavuus oli haastavaa. Palvelujen piirissä olevien henkilöiden tilanteita voidaan yrittää ennustaa, mutta uusien palvelujen piiriin hakeutuvien määrää ja vamman tai sairauden laatua on etukäteen arvioida. Pienessä kunnassa yksittäinen uusi asiakas ja asiakkaan toimintakyvyssä tapahtunut muutos voi vaikuttaa talouden näkökulmasta merkittävästi.

Vammaispalvelujen arviointi edellytti ammatillista osaamista vammaisryhmistä sekä lainsäädännöstä. Henkilöstön vajavainen osaaminen ja puutteelliset resurssit nousivat merkittäväksi epävarmuustekijäksi, sekä palveluiden siirtyminen nopealla aikavälillä erityisryhmiltä sosiaalitoimen puolelle. Palvelutarpeen oikeanlaisen arvioinnin varmistaminen edellyttäisi, että kunnassa useampi, kuin yksi työntekijä hallitsee tarvittaessa vammaispalveluiden kokonaisuuden. Tämä on yksi merkittävimmistä riskitekijöistä asiakkaan palveluiden saannin näkökulmasta.

Sisäinen valvonta:

Sisäinen valvonta toteutui asianmukaisten kirjausten laadinnalla sekä tilastoinnin kehittämistyön jatkamisella. Työn ja osaamisen jakaminen useamman työntekijän kesken oli yksi keskeinen sisäisen valvonnan tekijä, jonka kehittämistyötä tulee jatkaa. Asiakkailta on oikeus valittaa vammaispalvelupäättöksestä peruspalvelulautakunnalle. Valitusprosessi vahvistaa sisäistä valvontaa. Vuoden 2021 aikana on hallinto-oikeuteen siirtynyt vuoden 2020 tehty päätös. Asia on hallinto-oikeudessa käsittelyssä.

3 Erityisryhmien palvelut

Suunnitelmapoistot	€
Laskennalliset erät	€

Tilivelvollinen: Vanhus- ja erityisryhmien palvelujohtaja

Toiminnan kuvaus: Vanhus- ja erityisryhmien palvelut ovat keväällä 2021 organisaatiouudistuksen myötä rakentunut, kahden toimialan yhdistävä palvelukokonaisuus. Tilikaudella 2021 palvelut koostuivat ikääntyvien tehostetusta palveluasumisesta, pitkäaikaishoidosta, lyhytaikaishoidosta, kotihoidosta, ennaltaehkäisevistä palveluista ja päiväkeskustoiminnasta. Erityisryhmille eli kehitysvammaisille ja muille erityisen tuen tarpeen asiakkaille kohdennettuja palveluja olivat erilaiset asumisen palvelut, työ- ja päivätoiminta, erityisen tuen tarpeen lasten ja nuorten iltapäivä- ja kesäajantoiminta sekä perhehoito. Lisäksi koko toimialan yhdistävinä palveluina järjestettiin ohjaus- ja neuvontapalvelut, omaishoidontuki sekä sosiaalihuoltolainmukaiset kuljetuspalvelut.

Palveluasuminen tuotettiin palvelutalo Uurastuvalla ja tuetun asumisen- ja asumisen ohjauksen palvelut järjestettiin Uurastuvan henkilöstön ja palveluohjaajan yhteistyönä asiakkaiden koteihin. Työ- ja päivätoiminta toteutuivat pääosin toimintakeskus Uuraspajalla sekä ulkopuoleisilla työpaikoilla työvalmennuksen keinoin. Ohjaus- ja neuvontapalvelut järjestettiin ja räätälöitiin asiakkaiden tarpeiden mukaisesti yhteistyössä asiakkaan verkostojen kanssa. Palvelut toteutettiin asiakkaiden toiminta- ja elinympäristöissä sekä puhelinohjauksella hyödyntäen. Kehitysvammapoliklinikan palveluista vastasi Keski-Suomen sairaanhoitopiiri. Omaa palvelutuotantoa täydennettiin vuoden aikana ostopalveluilla asiakkaiden sekä kustannustehokkuuden perusteella vähäisissä määrin. Palveluja myytiin resurssien puitteissa tarveperusteisesti.

Erityisryhmien palvelujen henkilöstö koostui pääosin hoitajista ja ohjaajista. Henkilöstösuunnitelman mukainen hoitajien ja ohjaajien vakanssien määrä oli 6, joiden lisäksi palveluissa työskenteli työ- ja päivätoiminnan ohjaaja sekä palveluohjaaja. Palveluesimien ja palvelujohtajan työpanos jakautui

koko vanhus- ja erityisryhmien kesken siten, että vanhuspalveluiden osuus oli kaksi (2) henkilötyövuotta ja erityisryhmien yksi (1). Kokonaisvakanssien määrä erityisryhmien palveluiden osalta oli 9. Vakituisten henkilöstön lisäksi vuoden aikana palveluissa työskenteli erialojen ammattilaisia tai työhön tutustujia työllisyyspalveluiden kautta, sekä sosiaali- ja terveydenhoitoalan opiskelijoita eri mittaisilla oppimisjaksoilla. Työllistettyjen ja opiskelijoiden määrä kasvoi merkittävästi syksyn 2021 aikana. Lisäksi käytettiin määräaikaista ohjaajia jälkkäri- ja kesälapsitoiminnassa sekä työtoiminnoissa vaativien asiakastilanteiden kohdalla.

Kevään 2021 erityisryhmien palvelujohtaja vastasi palvelukokonaisuudesta ja sen kehittämisestä, Uurastuvan- ja pajan toiminnasta, palveluohjauksen tukemisesta sekä esimiestyöstä. Lisäksi palvelujohtajan työhön kuuluivat vammaispalveluihin liittyvä päätöksenteko ja kehittäminen sekä osa mielenterveys- ja päihdetyön osa-alueista. Palvelujohtaja käsitteli myös erityisen tuen tarpeen perheisiin liittyvät omaishoidontuen asiat. 1.6.2021 alkaen Uurastuvan lähiesimiestyö siirtyi palveluesimiehelle ja vanhus- ja erityisryhmien palvelujohtajan vastuulle jäi/siirtyi kokonaisjohto vanhus- ja erityisryhmien palveluista, erityishuoltolain mukainen päätöksenteko, sosiaalihuoltolain mukaisista kuljetuspalveluista päättäminen, omaishoidontuesta päättäminen ja palveluesimiesten, Uuraspajan toiminnanohjaajan sekä erityisryhmien palveluohjaajan lähiesimiestyö. Vammaispalvelulain mukainen päätöksenteko siirtyi sosiaaliohjaajalle.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset: Koronan aiheuttamat poikkeusolot yhteiskunnassa vaikuttivat voimakkaasti myös vuoden 2021 toimintaan. Vaikutus näkyi edelleen erityisesti työ- ja päivätoiminnoissa sekä palveluohjauksessa. Erytyshuoltolain mukaiset palvelut tuli tuottaa lain edellyttämässä laajuudessa rajoitustoimenpiteet huomioiden. Vuoden 2019 tavoin toimintatapoja muutettiin ja uudelleen järjesteltiin, jotta voitiin vastata asiakkaiden tarpeisiin ja turvata riittävät palvelut. Keskeisessä roolissa oli asiakasryhmien koon pienentäminen sekä asiakkaiden ohjauksen ja ryhmätoimintojen jakaminen pienempiin osiin. Tämä edellytti työn uudelleen järjestelyä esimerkiksi siten, että työtoiminnoissa kävi päivän aikana yhden asiakasryhmän sijaan kaksi ryhmää, asumisen palveluissa ruokailut porrastettiin, vapaa-ajan toimintojen toteuttaminen jaettiin pienempiin kokonaisuuksiin ja yksilöohjauksen määrää lisättiin, jotta pystyttiin turvaamaan kaikille turvallinen arki. Henkilöstöressurssin mitoituksessa ja kohdennuksessa tuli olla aiempaa tarkempi, jotta asiakkaiden palvelujen tasapuolisuus pysyi ennallaan.

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: innostunut, innovoiva henkilöstö, jolla on hyvä muutosvalmius sekä sitoutuneisuus oman työn ja organisaation kehittämiseen.		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso/toimenpiteet 2020
Palvelujen kehittäminen vastamaan asiakkaiden yksilöllisiä tarpeita ja niissä tapahtuvia muutoksia sekä yhteiskunnassa tapahtuvia sosiaali- ja terveysalan muutoksia ja uudistuksia (mm. lait, uusi SoTe).	Arviointikriteeri: erityisryhmien palvelujen palvelutarpeisiin vastaaminen, palveluun varattujen paikkojen täyttöaste (palveluasuminen Uurastupa 13, tuettu asuminen 1–3, työ- ja päivätoiminnat Uuraspaja 22, muualle tuettu työtoiminta 3).	Oikeanlaisten palvelumuotojen kehittäminen, palvelujen tarpeellisten kohdentaminen sekä muuttuvien yksilöllisten tuen tarpeiden määrittely ja niiden vastaaminen.
Toteutuminen		
Korona rajoitusten seurauksena palvelujen käyttöaste oli palveluohjauksen osalta normaalia matalampi, jonka vuoksi palveluohjaajan työpanosta hyödynnettiin korvaavasti työ- ja päivätoiminnan ohjauksessa. Lisäksi palveluohjaajan tehtävä oli henkilöstöressurssivajauksen vuoksi katkolla yhteensä 4 kk ajan. Korvaavien toimintojen järjestäminen lisäsi taas kokonaisuudessaan palvelujen määrää esimerkiksi toimintatuokioiden määrän merkittävänä kasvuna. Kokonaisuudessaan asiakasmäärissä ei tapahtunut merkittäviä muutoksia.		

Uurastuvan yksi asunnoista muutettiin syksyllä 2021 tilapäishoidon paikaksi tarveperusteisesti.

Tulevaisuuden hyvinvointialueelle siirtymisen muutokset vaikuttivat toiminnan kehittämiseen siltä osin, että muutoksissa keskityttiin miettimään sellaisia ratkaisuja, jotka olisivat yhtenäisiä myös tulevilla hyvinvointialueella. Asiakkaiden palvelutarpeen arvioinnin kehittäminen, kirjaamiseen panostaminen ja laadukkaan toiminnan varmistaminen olivat keskeisiä aihealueita, joissa keskityttiin huomioimaan sitä, kuinka asiakkaiden laadukkaat palvelut saadaan siirtymään myös hyvinvointialueella. Henkilöstön ammattitaito, halua joustaa ja kehittää sekä sitoutuminen työhön olivat merkittäviä tekijä tavoitteiden saavuttamisen näkökulmasta.

Laitoshoido

Laitoshoidon käytölle ei ollut tarvetta.

Asumisen palvelut

Asumisen palvelut järjestettiin palvelutalo Uurastuvalla sekä tuetun asumisen- ja asumisvalmennuksen menetelmin asiakkaiden omissa kodeissa. Ostopalveluille ei ollut tarvetta kahta kotikuntalain mukaista velvoitetta lukuun ottamatta.

Palvelutalo Uurastupa

Uurastuvalla järjestettiin palveluasumista aikuisille, ensisijaisesti kehitysvammaisille henkilöille. Asuminen toteutui omissa vuokra-asunnoissa itsenäisyyteen tukevalla työotteella. Palvelujen sisältö räätälöitiin asukaskohtaisesti, kunkin toimintakyky sekä avun-, ohjauksen- ja hoidon tarve huomioiden. Uurastuvalla tarjottiin terveydenseurauttamisen- ja lääkehoidon palveluja sekä erityisen tuen tarpeen piirissä oleville, että mielenterveyskuntoutujille. Tuetun asumisen ohjaus toteutetaan pääosin Uurastuvalla käsin.

Tuettu asuminen

Tuetun asumisen asiakkaat asuivat omavalintaisessa yksityisessä asunnossa. Arjen tuki järjestettiin yksilöidyllä tukipalveluilla, kuten kotiin vietävänä ohjauksena ja Uurastuvalla toteutuvina ateriapalveluina.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset: Toimintakauden keskiössä oli edelleen korona-vaikutuksen leviämisen estäminen sekä asiakkaiden ja henkilöstön terveyden ja hyvinvoinnin ylläpitäminen ja turvaaminen. Uusia toimintamalleja kehitettiin yhteiskunnassa annettujen suositusten ja rajoitusten mukaisesti, samalla asukkaiden itsemääräämisoikeuden toteutuminen huomioiden. Yksikön toiminnan kokonaisvaltainen kehittäminen ja mukautuminen vallitseviin olosuhteisiin oli jatkuvaa. Sairauspoissaolojen määrä pysyi yksikölle tyypilliseen tapaan matalana, mutta sijaiskustannuksia kasvatti merkittävästi muiden pitkäaikaisten vapaiden sijaistamiskulut. Suoritteiden määrä laski vuoteen 2020 verrattuna, joka selittyy Uurastuvan yhden asiakaspaikan vajeana täyttöasteena. Kulut kuitenkin laskivat samassa suhteessa, jonka merkittävin syy oli henkilöstökustannusten lasku. Vuoteen 2020 verrattuna palveluasumisen henkilöstökustannukset laskivat 63 200 €. Laskuun vaikutti entisestään vähentyneet sairauspoissaolot, työntekijöiden työpanoksen tarvittava siirtäminen sekä organisaatiouudistuksen myötä johtotehtävien yhdistämisestä syntyneet säästöt. Asumispalvelun myynti toiselle kunnalla jatkui edelleen.

UURAISTEN KUNTA

Tavoite	Mittari	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021
Palvelujen moninaisuus	Palveluasumisen vuorokaudet (hoitopäivät)	4154	4263	4600	4598
	Tuetun asumisen ohjaustehtävät	1286	877	1300	872
	Muut ohjaustehtävät	645	780	745	624
	Suoritteet yhteensä	6085	5920	6645	6094
	Asukkaat Uurastuvalla	12	13	13	12
	Tuetun asumisen asiakkaat	3	3	3	4
	Itsenäisyyden harjoittelu	1	1	1	1
	Mielenterveyskuntoutujat	-	1	1	1
	Asiakasmäärä yhteensä	16	18	18	19
Tehokkuus, oikein kohdennus	Käyttöaste	112 %	95 %	113 %	111 %
Taloudellisuus	Palvelun hinta	47,40 €	60,60 €	50,10 €	46,25 €

Perhehoito

Perhehoitoa järjestettiin lyhytaikaisena, pääosin ympärivuorokautisena perhehoitona erityisen tuen tarpeen asiakkaille. Perhehoidon pääasiallinen tavoite oli ennaltaehkäisevä jaksamisen tukeminen sekä omaishoitajien lakisääteisten vapaapäivien mahdollistaminen. Perhehoito on toimeksiantoperusteinen kustannustehokas hoidon järjestämisen muoto.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset: Lyhytaikaisen perhehoidon asiakasmäärä laski yhdellä, joka vaikuttaa koronan lisäksi hoitopäivien kokonaismäärän laskuun. Perhehoitajille maksettavan palkkion määrä perustuu alueelliseen ohjeistukseen, jossa määräävänä tekijänä on hoidettavan hoidon vaativuus. Vuonna 2021 perhehoitopäiviin sisältyy aiempaa enemmän kevyemmän kustannuksen päiviä, joka laskee kokonaisuudessa hoitopäivien kuluja aiempaan verrattuna.

Tavoite	Mittari	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021
Palvelujen moninaisuus	Hoitopäivien määrä	237	245	355	255
	Hoidettavien määrä	4	8	6	5
Tehokkuus, oikein kohdennus	Käyttöaste	100 %	70 %	100 %	100 %
Taloudellisuus	Hoitopäivän hinta	163,11 €	143,83 €	163,11 €	120,11 €

Ohjaus- ja neuvontapalvelut

Ohjaus- ja neuvontapalveluilla tuettiin ja ohjattiin kehitysvammaisia- ja erityisen tuen tarpeessa olevia asiakkaita ja heidän perheitään. Palvelun tavoitteena oli ennaltaehkäisevä-, kokonaistilanteen huomioiva- ja suunnitelmallinen asiakkaan yksilöllinen tukeminen.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset: Palveluohjausta pystyttiin vuoden aikana toteuttamaan henkilöstöressurssin tiukkuuden vuoksi vain 7kk ajanjaksona. Ennakoimattomissa poissaoloissa palveluohjaajan tehtäviä jaettiin muille työntekijöille. Tämä vaikutti laskevasti muun muassa yksilöpalvelureiden määriin. Toimintatuokioiden määrä vastaavasti kasvoi merkittävästi, koska palveluohjaajan työpanosta käytettiin enemmän työ- ja päivätoiminnan asiakasohjaukseen. Työpanoksen siirron pe-

UURAISTEN KUNTA

rusteena oli koronasta seurannut palveluohjauksen tarpeen lasku. Palveluohjauksen asiakkaiden toiveesta tapaamiset pidettiin minimissä. Palaverit muuttuivat aiempaa enemmän puhelimitse annettavaan ohjaukseen ja neuvontaan. Palveluohjauksen osalta palkkakustannukset olivat kuitenkin aiempaa vuotta korkeammat, joka nostaa suoritteen hintaa. Palkkakustannusten nousu selittyy henkilöstökustannusten epätasaisena palkkajakaumana kustannuspaikkojen kesken. Työtoiminnanohjaukseen lisättiin keväällä 2021 henkilöstöresurssia asiakastilanteen vaativuuden vuoksi, joka näkyy kuluna palveluohjauksen henkilöstökustannuksissa.

Tavoite	Mittari	TP 2019	TP 2020	TA 20201	TP 2021
Palvelujen moninaisuus	Asiakkaat Kehitysvammaiset	26	26	27	26
	Mielenterveyskuntoutujat	6	7	7	3
	Muut erityistä tukea tarvitsevat	12	10	13	9
	Yhteensä	43	43	47	38
	Asiakkaat palvelujen mukaan				
	Laitohoito	0	0	0	0
	Asumispalvelut	20	18	21	20
	Perhehoito	4	8	6	5
	Päivä- ja työtoiminta	21	22	25	19
	Työtoiminnan ostopalvelut	1	0	0	0
	Palveluohjaus	40	35	40	36
	Iltapäivä-/ loma-ajan toiminta	5	6	6	6
	Yhteensä	91	89	98	83
	Yksilöohjauksen tehtävät				
	Toimintatuokiot	298	324	350	793
	Yksilöpalaverit	175	120	180	71
	Palvelusuunnitelmapalaverit	16	7	24	16
	Verkostopalaverit	106	79	110	44
	Perhehoidonohjaus	56	47	60	17
	Tuetun asumisen ohjaus	33	19	70	15
Iltapäivä-/loma-ajan toiminta	314	259	400	332	
Yhteensä	998	855	1 194	1 288	
Tehokkuus, oikein kohdennus	Käyttöaste	100 %	85 %	100 %	90 %
Taloudellisuus	Suoritteen hinta	23,37 €	37,37 €	31,99 €	34,90 €

Työ- ja päivätoiminta/ toimintakeskus Uuraspaja

Uuraspajalla järjestettiin työ- ja päivätoimintaa ensisijaisesti uuraislaisille kehitysvammaisille - ja erityisen tuen tarpeessa oleville asiakkaille. Muita asiakasryhmiä olivat mielenterveyskuntoutujat, työvoimamahallinnon harjoittelijat ja kuntouttavan työtoiminnan asiakkaat. Uuraspajalla tapahtuvan työtoiminnan lisäksi osa asiakkaista työskenteli tukitoimien avulla ulkopuoleisilla työpaikoilla. Toimintakeskuksen toiminnan suunnittelusta ja toteuttamisesta vastasi yksi ohjaaja. Ohjaajan työparina 40–60 % työ-

UURAISTEN KUNTA

ajalla työskenteli palveluohjaaja sekä kevään ajan määräaikainen 70 % työajan ohjaaja. Palvelua myytiin pienissä määrin tarve- ja kokonaistilanneperusteisesti myös muiden kuntien asiakkaille.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset: Koronan aiheuttamat rajoitteet ja suositukset edellyttivät edellisvuoden mukaisesti työ- ja päivätoiminnan uudelleen järjestämistä ja vaihtoehtoisten toimintamuotojen kehittämistä. Työ- ja päivätoiminta ovat lakisääteisiä, pääosin subjektiivisia palveluita, jotka tuli järjestää lain mukaisesti myös poikkeusolojen aikana. Osa asiakkaiden työ- ja päivätoiminnasta toteutettiin antamalla etätehtäviä sekä materiaaleja asiakkaiden koteihin, mutta pääosin toiminta järjestettiin ryhmäkokoja pienentämällä ja ryhmiä lisäämällä. Suoritteen hinnan laskuun vaikuttaa palkkakustannusten arvioitua matalampi määrä. Tämä selittyy sillä, että määräaikaisen ohjaajan palkkakulu näkyy palveluohjauksen kustannuspaikalla.

Tavoite	Mittari	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021
Palvelujen moninaisuus	Asiakkaat				
	Kehitysvammaiset	14	17	17	16
	Kuntouttava työtoiminta	4	3	4	1
	Mielenterveyskuntoutujat	1	1	2	1
	Muut erityistä tukea tarvitsevat	2	1	2	1
	Yhteensä	21	22	25	19
	Työtoiminnan käyttö-päivät				
	Eniten ohjausta tarvitsevat	354	325	500	337
	Jonkin verran ohjausta tarvitsevat	1215	1201	1400	1 378
	Vähiten ohjausta tarvitsevat	673	750	800	579
Kuntouttava työtoiminta	357	153	400	193	
Yhteensä	2 599	2 429	3 100	2 487	
Tehokkuus, oikein kohdennus	Käyttöaste	Asiakasmäärä tuplaantui, laskukaava ei ole enää vertailukelpoinen. Tehokkuus yli 100%.	Asiakasmäärä tuplaantui, laskukaava ei ole enää vertailukelpoinen. Tehokkuus yli 100%.	100 %	Tehokkuus yli 100 %.
Taloudellisuus	Suoritteen hinta	27,38 €	41,18 €	33,66 €	28,32 €

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät: Useamman vuoden ajan riskitekijänä on olleet samansuuntaiset. Oman palvelutarjonnan riittämättömyys, joka voi johtaa omaa tuotantoa kalliimpien ostopalveluiden käyttöön. Pienessä kunnassa on erityisen haasteellista tarjota monenlaisia erikoistuneita palveluja ja vastata kehitysvammaisten erityishuoltolain edellyttämään itsemääräämisen ja rajoittamisoikeutta koskevan lainsäädännön vaatimukseen. Työ- ja päivätoiminnoissa henkilöstöressin tiukkuus aiheuttaa vuosittain haasteita laadukkaan ja monipuolisen toiminnan järjestämisen näkökulmasta. Toimintojen piirissä oli vuoden aikana 19 asiakasta henkilöstösuunnitelman mukaisen työntekijäressin ollessa 1,4 henkilötyövuotta. Tyypillisenä riskitekijänä ilmeni jälleen myös se, että pienilukuisen henkilöstön tulisi omata laaja ja moninainen ammatillinen osaaminen. Vakituisten henkilöstön poissaoloja oli haastavaa sijaistaa vastaavalla osaamisella. Ennakoimattomat poissaolot ja monialaisten osaajien saatavuuden haastavuus näkyi merkittävästi rekrytoinnissa. Epävarmuutta loi koronatilanne sekä tulevaisuuden hyvinvointialueelle siirtyminen.

Sisäinen valvonta:

Sisäistä valvontaa toteutettiin sisäisen tarkkailun keinoin. Erilaisten toimintaohjeiden päivitys ja uusien laatiminen vahvisti sisäisen valvonnan toteutumisen. Jatkuva seuranta toteutui arjen toiminnoissa kunkin työntekijän toimesta. Tätä toimintaa oli muun muassa tavoitteiden toteuttaminen arjessa, asiakkaiden käteisvarojen seuranta, lääkkeiden kaksoistarkastus, työaikaseuranta sekä erilaisten käyttöjärjestelmien hyödyntäminen työssä, kuten HaiPro ja ProConsona.

Tarkastuksen keinoina käytettiin esimiehen toteuttamia kertaluontoisia tarkastuksia, kuten käteisvarojen läpikäynti sekä tavoitteiden avaamista käytäntöön. Säännöllisissä henkilöstöpalavereissa arvioitiin toimintaa koko henkilöstön toimesta ja muutettiin käytäntöjä vallitsevien olosuhteiden mukaisiksi.

4. Sosiaalityö

Tilivelvollinen: johtava sosiaalityöntekijä

Toiminnan kuvaus:

Sosiaalihuoltolain mukaan sosiaalityöllä tarkoitetaan sosiaalihuollon ammatillisen henkilöstön suorittamaa ohjausta, neuvontaa ja sosiaalisten ongelmien selvittämistä ja muita tukitoimia, jotka ylläpitävät ja edistävät yksilöiden ja perheen turvallisuutta ja suoriutumista sekä yhteisöjen toimivuutta.

Sosiaalityö toteutetaan kunnassa yhdennettynä sosiaalityönä. Kunnan resurssina ovat perusturvajohtaja, johtava sosiaalityöntekijä sekä sosiaaliohjaaja.

Perusturvajohtaja vahvistaa myötämieliset huostaanotot, kiireellisten sijoitusten jatkopäätökset sekä muut lastensuojelulain 13 § 2 mom. mukaiset toimenpiteet ja päättää lastensuojelulain 63 § mukaisesta yhteydenpidon rajoittamisesta mikäli se ylittää 7 vuorokautta ja päättää lastensuojelulain 72 § mukaisesta erityisestä huolenpidosta. Perusturvajohtaja toimii tarvittaessa johtavan sosiaalityöntekijän sijaisena päätösprosessissa.

Johtavan sosiaalityöntekijän vastuualueeseen kuuluvat lastensuojelu, erityistä tukea tarvitsevat lapset ja aikuiset, vaativa aikuissosiaalityö sekä vastaavan kuraattorin tehtävät. Lisäksi johtava sosiaalityöntekijä toimii työparina tarvittaessa erityisryhmien, kuten kehitysvamma- tai vammaispalveluiden osalta.

Kunnan sosiaalihuoltolain mukaisia palveluita koordinoi sosiaaliohjaaja, jonka toimenkuvaa ovat kunnan harkinnanvaraiset toimeentulotukiasiat, palveluohjaus ja sosiaalihuoltolain mukaiset palvelutarpeen arvioinnit ja asiakkuudet, sekä vammaishuollon ohjaus, arviointityö ja päätöksenteko. Lisäksi tarpeen mukaan lastensuojeluasioissa työparina toimiminen.

Kunnassa on kolme perhetyöntekijää ja yksi perheohjaaja, jotka toteuttavat asiakastyötä lapsiperheiden, sekä aikuisasiakkaiden kanssa. Perhetyöntekijöiden työpanoksella voidaan tuottaa perhetyötä, kotipalvelua, sekä tukihenkilötoimintaa.

Johtava sosiaalityöntekijä koordinoi kunnan sosiaalipalveluita sekä vastaa sosiaalityön kustannuksista yhdessä perusturvajohtajan kanssa.

Johtava sosiaalityöntekijä toimii lähiesimiehenä sosiaaliohjaajalle, koulukuraattorille, sekä perheohjaajalle ja kolmelle perhetyöntekijälle.

Sosiaalihuollon palvelut

Vuoden 2021 aikana asiakasperheitä on ollut asiakkaana 60 kpl, joihin on kuulunut yhteensä 214 lasta. Aikuissosiaalityön asiakkaita kunnassa on ollut 7 kpl, joihin on toteutettu suunnitelmallista työskentelyä palvelutarpeen arvioinnin jälkeen. Aikuisasiakkaiden kanssa kontakteja on vuoden aikana 30 kpl.

Omana toimintana sosiaalihuollossa voidaan järjestää palvelutarpeen arvioinnit, perheohjaus, perhetyötä, kotipalvelua, valvotut tapaamiset ja tukihenkilötoimintaa. Perhetyön (3 työntekijää) asiakaskontakteja on ollut vuoden aikana 713 kpl, joista lastensuojelun kontakteja 167 ja sosiaalihuoltolain mukaisia kontakteja 546 kpl. Sosiaalihuollon asiakkaille on tuotettu tunnetaitotyöskentelyä 39 kpl, nepsyohjausta 56 kpl, tukihenkilötoimintaa 72 kpl, erityöskentelyä lapsen kanssa 9 kpl. Peruuntuneita käyntejä on ollut 165 kpl.

Perheohjauksen (1 työntekijä) asiakaskontaktit vuoden aikana ovat olleet 462 kpl, joista lastensuojelun asiakkaiden kontakteja 100 kpl ja sosiaalihuoltolain mukaisia kontakteja 362 kpl. Peruuntuneita tapaamisia 43 kpl.

Kotipalvelua on tuotettu yhteensä 20 eri perheessä vuoden 2021 aikana.

Lapsiperheellä on oikeus saada huolenpitotehtävän turvaamiseksi välttämätön kotipalvelu, jos lapsen hyvinvoinnin turvaaminen ei ole mahdollista sairauden, synnytyksen, vamman tai muun vastaavanlaisen toimintakykyä alentavan syyn tai erityisen perhe- tai elämäntilanteen vuoksi. Lapsiperheiden kotipalvelua voi saada joko tilapäisenä tai säännöllisempänä palveluna (tällöin palvelu on tavoitekeskeistä). Perhetyö painottuu ohjauksellisempaan työmuotoon. Molempien työmuotojen osalta on oleellista, ettei työ ole asiakkaan puolesta tekemistä, vaan perheen voimavarojen tukemista dialogisesti yhdessä tehden.

Ostopalveluina sosiaalipalveluja tuotetaan sosiaaliamiehen palvelut, perheneuvola, virka-ajan ulkopuolinen sosiaalipäivystys, kriisityö ja sijaishuolto, sekä ostopalveluna tukiperhetoimintaa. Keväällä 2021 ostopalveluiksi on siirtynyt lastenvalvojatehtävät, jotka hoitaa Jyväskylän perheoikeudellinen yksikkö.

Perheneuvolan kanssa on tehty periaatepäätös, jonka mukaan perheneuvola ottaa yhteyttä sosiaalitoimeen asiakkaan ohjautuessa heille. Sosiaalitoimessa arvioidaan työskentelymahdollisuus ensisijaisesti omana toimintana. Mikäli perheen tilanteeseen ei voida vastata omana toimintana tai asiakastilanteeseen liittyy jokin muu esteellinen syy, niin asiakkuus siirretään sovitusti perheneuvolaan.

Tukiperhetoiminta on toteutettu ostopalveluna, jossa ensisijaisesti tukiperheet ovat toimeksiantosopimuksen mukaisessa työsuhteessa Uuraisten kuntaan tai tukiperhetoimintaa on ostettu yksityiseltä palveluntuottajalta. Tukiperheessä on vuoden aikana ollut sosiaalihuoltolain mukaisia asiakkaita 16 lasta ja lastensuojelulain mukaisia asiakkaita 3 lasta.

Kasvatus ja perheneuvonta toteutunut 1 kerran kuukaudessa perhekeskuksen tiloissa. Pikkulapsityöryhmän psykologi joka toinen viikko. Perhekeskustoiminta on ollut pienimuotoista vuoden 2021 aikana.

Poikkeusoloista huolimatta kotiin tehtyä työskentelyä on toteutettu asiakkaan tarpeiden mukaisesti. Kotikäynneillä suojaudutaan maskiin. Laajemmassa viranomaisyhteistyössä pyritään käyttämään etäyhteyksiä. Yhteistyökumppaneita asiakastyössä ovat mm. koulut, oppilashuolto, varhaiskasvatus, lasten ja nuorten psykiatria/mielenterveyspalvelut, päihdetyö, nuorisotoimi ja sijaishuoltopaikat. Verkostotyöskentely on toiminut teams-yhteyksien kautta hyvin ja oppilashuollon kanssa on pyritty kehittämään tiedonsiirron toimivuutta esimerkiksi lastensuojeluilmoitusten osalta.

Vireillepanot

Vireillepanot ovat hakemuksia, yhteydenottoja ja huolen ilmaisuja, jotka tulee käsitellä 7 työpäivän aikana vastaanottamisesta. Vireillepanot johtavat sosiaalihuollon viranomaisen arvion perusteella laajempaan arvioon (palvelutarpeen arviointi), mikäli asiakkaan tilanne vaikuttaa siltä, että asiakkaalla on mahdollisia tuen tarpeita tai lapsen liittyvää lastensuojelullista huolta on selvitettävä.

	lastensuojeluilmoitus	sosiaalihuollon yhteydenotto
2020	70	3
2021	110	35

Uuraisten sosiaalitoimeen on vastaanotettu vuoden 2021 aikana 110 kpl lastensuojeluilmoituksia ja 35 kpl yhteydenottoja ja ilmoituksia sosiaalihuoltolain mukaisesti. Lastensuojeluilmoituksia on vastaanotettu 61 eri lapsesta. Lastensuojeluilmoituksista 53 kpl on vastaanotettu lapsista, jotka eivät ilmoituksen vastaanottamishetkellä ole olleet sosiaalitoimen asiakkuudessa.

Ilmoituksista 4 kpl johtivat akuutteihin lastensuojelutoimenpiteisiin. Tämä asiakasmäärä ei näyntydy palvelutarpeen arvioinnin lukumäärissä.

Palvelutarpeen arvioinnit

Palvelutarpeen arviointi on sosiaalihuoltolain 36 § mukaista toimintaa, joka tulee lähtökohtaisesti tehdä jokaiselle asiakkaalle, ellei siihen ole erityistä perustetta olla tekemättä. Palvelutarpeen arvioinnin toteuttaa erityisen tuen tarpeisesta henkilöstä laillistettu sosiaalityöntekijä ja muissa tapauksissa sosiaaliohjaaja. Palvelutarpeen arviointi toteutetaan 3 kk määräajassa ja sen tarkoituksena on arvioida asiakkaan tuen ja palveluiden tarvetta.

	palvelutarpeen arviointi/lkm.
2020	14
2021	37

Palvelutarpeen arviointeja on avattu vuoden 2021 aikana 37 kpl, joista on valmistunut vuoden 2021 aikana 25 kpl. Palvelutarpeen arvioinnit jakautuvat 21 eri perheeseen. Palvelutarpeen arvioinnit on toteutettu lakisääteisesti alle 3 kk aikana.

Palvelutarpeen arvioinnin aikana ratkaistaan asiakkuuden tarve, joko sosiaalihuoltolain mukaisessa (perhesosiaalityö tai aikuissosiaalityö) asiakkuudessa vai lastensuojelun asiakkuudessa.

Perhesosiaalityö

Kaikki palvelutarpeen arviot eivät johtaneet suoraan koko perheen osalta asiakkuuden alkamiseen, koska asiakkaat tulivat toisinaan autetuksi jo arvioinnin aikana. Saman perheen sisällä asiakkuuksia saattoi olla myös useampia, koska tukea myönnettiin myös yksilökohtaisesti palvelutarpeen arvion mukaisina palveluina. Näin ollen yhdessä perheessä saattoi työskennellä useampi työntekijä eri perheenjäsenen kanssa, ja näin ollen sosiaalihuoltolain mukaisessa aktiivisessa asiakkuudessa oli yhteensä 59 lasta ja 10 vanhempaa, joiden kanssa on toteutettu yksilöllistä asiakastyötä yhdessä laaditun asiakassuunnitelman mukaisesti.

Lastensuojelu

	yht.	uusia	päätyneet	sijaishuollossa	jälkihuollossa
2020	32	10	9	6(yht.) – 3 (päätetty)	10
2021	38	8	12	9 (yht.) – 4(päätetty)	10

Lastensuojelun avohuolto

Lastensuojelun asiakkaana Uuraisten kunnassa on kaiken kaikkiaan ollut 38 lasta 21 eri perheestä. Vuoden 2021 aikana uusia asiakkaita on tullut 8 kpl ja asiakkaita on vuoden aikana poistunut 12 lasta, joista osa on täysi-ikäistynyt, muuttanut pois Uuraisten kunnasta tai palveluiden tarve on päättynyt.

Avohuollon palveluina on käytetty tukiperhettä 3 lapsella, tukihenkilöä 8 lapsella, perhetyötä 4 eri perheessä, kotipalvelua yhdessä perheessä ja perheohjausta/-terapiaa 6 perheessä.

Asiakkaista 10 lasta on jälkihuollossa ja viisi sijoitettuna.

Sijaishuolto

Vuoden 2020 puolelta on siirtynyt 4 sijoitettua lasta ja vuodelle 2022 siirtyy 5 sijoitettua lasta. Vuoden 2021 aikana on tehty 3 kiireellistä sijoitusta, 7 avohuollon sijoitusta, yksi myötämielinen huostaanotto ja kaksi huostaanottohakemusta hallinto-oikeuteen. Listausta on päätösperusteinen, eikä lapsikohtainen. Kaikki sijoituspaikat ovat ammatillisia perhekoteja tai lastensuojelulaitoksia. Perusteina on suurimmaksi osaksi vaikeus saada sijaishuoltopaikkoja, kuin sijoitettuun lapseen liittyvät tuen tarpeet.

Lastensuojelussa laitossijoituksia pyritään lyhentämään tarjoamalla perheelle intensiivistä moniammatillista tukea oman kunnan palveluna, taloudellista tukea sekä tarvittaessa ammatillista tukihenkilötoimintaa. Sijaishuoltopaikkoja ei ole aina tarpeen vaatiessa riittävästi vapaana ja laitospaikkojen vuorokausihinnat vaihtelevat. Lastensuojelun laitospaikka kuitenkin varmistaa, että lapsi saa tarvitsemansa tuen ja avun kasvun ja kehityksen tueksi.

Lastensuojelun laitospaikoilla olevien lasten ja nuorten tuen tarpeet ovat niin suuria ja haastavia, ettei näiden lasten osalta voida miettiä perhesijoituksia. Perhesijoitus tulee kyseeseen pääsääntöisesti pienten lasten osalta. Lastensuojelun todellisia menoja ei voida etukäteen paljonkaan ennakoida, sillä sijoitustilanteet tulevat usein yllättäen. Uuraisten kunnassa pyritään ehkäisemään lastensuojelulain mukaisesti kaikin keinoin avohuollon tukitoimin ennen laitokseen sijoittamista. Lapsen ja nuoren sijoittaminen on aina viimesijainen vaihtoehto. Jatkossa on panostettava entistä enemmän ennaltaehkäiseviin avohuollon lastensuojelupalveluihin ja työmuotoihin.

Jälkihuolto

Jälkihuollossa on vuoden 2021 aikana ollut yhteensä 10 lasta, joista 2 lapsella on päätetty jälkihuolto ja yksi uusi lapsi on siirtynyt jälkihuoltoon. Jälkihuollon tukitoimena on hyödynnetty tukihenkilötoimintaa kunnan omana toimintana.

Alkaen 1.1.2020 jälkihuolto-oikeusikä on noussut aiemmasta 21 ikävuodesta 25 ikävuoteen, joten sitä suuremmalla syyllä lastensuojelun osalta myös tähän satsaaminen ennaltaehkäisevinä palveluina on taloudellisesti kannattavaa.

Jälkihuolto toteutetaan pääsääntöisesti kunnan omana palveluna.

Lastenvalvojatehtävät

Lastenvalvojatehtävät ovat siirtyneet maaliskuussa 2021 Jyväskylän perheoikeudelliseen yksikköön.

Johtava sosiaalityöntekijä on aikaisemmin hoitanut lastenvalvojatehtävät Uuraisilla. Kun tehtävät siirtyivät Jyväskylän perheoikeudelliseen yksikköön on solmittu yhteistyösuhde Petäjäveden sosiaalitoimeen. Johtava sosiaalityöntekijä työskentelee yhden päivän viikosta n. 8-10 h/vko Petäjävedellä. Petäjävesi ostaa palvelua Uuraisten kunnalta.

Toimeentulotuki

Toimeentulotukiasiakkaita oli viime vuonna yhteensä 51 asiakasta, joille laadittiin päätös täydentävästä tai ennaltaehkäisevästä toimeentulotuesta haetuille tukikuukausille. Koronatilanne ei merkittävästi vaikuttanut toimeentulotuen hakijamäärään.

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset:

Sosiaalityön tavoitteena on, että kuntalainen saa sosiaalityön palveluja mahdollisimman joustavasti ilman viiveitä. Lastensuojelussa määräajat toteutuvat ja lastensuojeluilmoitukset käsitellään määräajoissa. Asiakastyö on aiempaa suunnitelmallisempaa, palvelutarpeen arviointityöskentely tehdään laadukkaasti ja asiakassuunnitelmat ja päätökset ovat ajan tasalla.

Sosiaalihuoltolain uudistus 2015 on siirtänyt painopistettä erityispalveluista yleispalveluihin ja pyrkinyt vahvistamaan viranomaisten yhteistyötä. Sosiaalihuoltolain tavoitteena on madaltaa tuen hakemisen kynnystä ja turvata oikea-aikainen tuki perheille.

Painopisteen muutos lastensuojelun korjaavista palveluista perhesosiaalityön palveluihin on nähtävillä vuoden 2021 tehtyjen kontaktien määrässä, sekä asiakkuuksien määrässä.

Perhetyötä ja kotipalvelua tarvitsevien asiakkaiden määrä on jatkuvassa kasvussa ja tämänhetkinen resurssi on ollut riittävää mutta ajoittain työntekijöiden asiakasmäärät ovat olleet ruuhkautuneet. Sosiaaliohjaajan ja johtavan sosiaalityöntekijän resurssi työn tekemiseen ei ole aina riittävällä tasolla, jotta pystyttäisiin varmistamaan asiakkaiden laadukas ja oikea-aikainen palvelujen saaminen, jatkuva kiire näkyy esimerkiksi vaikeudessa tavoittaa työntekijää sekä töiden kasautumisena.

Perhetyön ja lapsiperheiden kotipalvelun avulla pyritään ennalta ehkäisevästi, mutta myös korjaavasti vaikuttamaan asiakkaiden tilanteisiin. Tästä palvelumuodosta on saatu kuitenkin asiakkailta hyvää palautetta ja se on ollut toimiva työmuoto vastata konkreettisesti asiakasperheiden tarpeisiin.

Sosiaalityön ostopalvelut on vuoden 2019 aikana karsittu minimiin. Asiakasperheelle jokin palvelu voi olla välttämätön, jotta heidän arkensa sujuu haastavassa elämäntilanteessa. Sen vuoksi joudumme jossakin tilanteessa turvautumaan ostopalveluun, mikäli oman kunnan tuottamana palvelu ei mahdollista. Ostopalveluissa on nähtävillä myös vuoden 2021 aikana laskua edelliseen vuoteen.

Lastensuojelun kustannuksissa näkyy sijaishuollon merkittävä kustannuserä. Sijaishuollon järjestämistä koordinoi Jyväskylän sijaishuoltoyksikkö, joka toimii tukena kuntien sijoitustilanteissa. Sijoituspaikkojen tilanne on ollut heikko Keski-Suomessa ja akuutit tilanteet ovat johtaneet siihen, että lapsia on tullut sijoittaa laitospalveluun, koska perheitä ei ole ollut saatavilla. Vuoden 2021 sijoituksiin on vaikuttanut merkittävästi myös koronatilanne.

Strategiset tavoitteet:

Kriittinen menestystekijä: Laadukkaat ja monipuoliset lähipalvelut

UURAISTEN KUNTA

Tavoite: Palvelujen kehittäminen vastaamaan sekä seutukunnallista että valtakunnallista mallia.	Mittari: Kunnan omien työtoimintojen vakiintuminen entistä laadukkaammaksi työmuodoksi ja siitä asiakkailta saatava palaute.	Tavoitetaso 2021: Suurin osa perhesosiaalityön ja lastensuojelun avohuollon palveluista on toteutettu omalla toimintana.
--	---	---

Toteutuminen

Sosiaalitoimen resurssi on ollut riittävää tuottaa palveluita itsenäisesti perheen kotiin. Sosiaaliohjaajan ja sosiaalityöntekijän resurssi on ollut vaihtelevaa asiakasmäärien vaihteluiden vuoksi.

Sosiaalityön joustavuutta edistää avunantosopimus Petäjäveden, Keuruun, Multian ja Uuraisten kesken. Avunantosopimus mahdollistaa sosiaalityön päätösprosessin asianmukaisuuden lomien, äkillisten poissaolojen tai muiden erityistilanteiden vuoksi.

Osaamisen keskittäminen mm. lastenvalvojatehtävien osalta Jyväskylän perheoikeudellisiin palveluihin mahdollistaa oman kunnan toiminnan keskittämisen asiakastyöhön sosiaalihuollon ja lastensuojelun asiakkuuksiin.

Toimeentulotuen osalta Uurainen on tuottanut yhdessä Multian ja Petäjäveden kanssa toimeentulotuen soveltamisohjeet, jolla pyritään tasalaatuisen toimeentulotuen myöntämiseen yli kuntarajojen.

Koulutusten mahdollistaminen henkilökunnalle on vahvistanut osaamista, joka vastaavasti on mahdollistanut myös erityisten tukimuotojen tarjoamisen kunnan omana toimintana. Näitä mm. nepsyohjaus, tunnetyöskentely tai parisuhde-, yksilö- ja perheterapia, sekä erotyöskentely.

Strategiset tavoitteet:

Kriittinen menestystekijä: Vakiintunut ja selkeä sosiaalipalveluiden kokonaisuus		
Tavoite: Vakiinnuttaa ja selkeyttää työntekijöiden työnkuvia entisestään.	Mittari: Jokaisella työntekijällä omat sovitut vastuut ja työtehtävät sekä lisäksi jokaisen mieltymyksen mukainen täsmäkoulutus.	Tavoitetaso 2021: Kehityskeskustelujen perusteella työntekijöiden työnkuvat ovat selkeitä ja oma osaaminen vastaa työtehtäviä.
Toteutuminen		
Henkilöstölle on myönnetty täydennys- ja erikoistumiskoulutuksia, joilla on merkittävää vaikutusta osaamisen ylläpitämisen ja asiakkaiden tarpeisiin vastaamisen osalta. Työn sisällöllisiä vaatimuksia on pyritty jakamaan osaamisen ja henkilöstön omien toiveiden mukaan, jolloin jokaisella työntekijällä on omaa erityistä osaamista annettavana. Tällä vaikutetaan työntekijöiden työmotivaatioon ja työssä jaksamiseen. Vuoden 2021 aikana 1 työntekijä on koulutettu nepsyohjaajaksi, 2 työntekijää ovat käyneet lapset puheeksi-menetelmäkoulutuksen ja 1 työntekijä on aloittanut tunnetyöskentely koulutuksen, joka valmistuu vuoden 2022 aikana.		

Strategiset tavoitteet:

Kriittinen menestystekijä: Työhyvinvointi		
Tavoite: Työhyvinvoinnin ja työssäjaksamisen parantaminen ja edistäminen	Mittari: Sairauspoissaolojen määrä Työntekijöiden pysyminen viroissaan/vaihtuvuuden väheneminen Työhyvinvoinnin tulosten muutokset kyselyiden osalta	Tavoitetaso 2021: Kehittämistyö Koulutukset Kehityskeskustelut Työn ja vastuun määrän oikein kohdentuminen Työhyvinvointikyselyt
Toteutuminen		
<p>Sosiaalitoimella on käytössä pitkäaikainen ja säännöllinen työnohjaus. Koulutustoiveisiin suhtaudutaan avoimesti, koska sen nähdään edistävän työntekijöiden työssäjaksamista ja kykyä vastata haastaviin asiakastilanteisiin. Kehityskeskustelut on toteutettu vuosittain, joiden perusteella työyhteisön tuki on edistänyt työssäjaksamista eikä työyhteisö koe työssäjaksamiseen liittyviä haasteita. Kehityskeskusteluissa työntekijät ovat kokeneet myös työtehtävien vastaavaan omaa osaamista ja työntekeminen on mielekästä.</p> <p>Työresurssi on ollut vaihtelevaa työntekijöiden sairastelun vuoksi.</p> <p>Työhyvinvointia ei ole kartoitettu kyselyllä. Kyselyt on toteutettu osana kehityskeskustelua.</p> <p>Henkilöstössä ei ole ollut vaihtuvuutta vuoden 2021 aikana.</p>		

Tavoite	Mittari	TP 2017	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021
Lapsiperheet, kotipalvelu ja perhetyö	Tuettujen perheiden määrä	31	38	47	49	60
	Lapsia perheissä	122	160	153	158	214
	Kotikäyntien/kontaktien määrä/vuosi	715	460	1295	1794	1175
Sijaishuolto	Yhteensä, joista perhehoidossa	6	6	11	6	5
	laitoshoidossa	1	1	3	2	2
	älkihuollossa	4	3	4	4	3
		1	2	4	10	10

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät:

Tilikauden merkittävimpinä riskeinä ja epävarmuustekijöinä ovat edelleen jatkunut poikkeustila ja siitä johtuvat sairaspöissaolot. Tähän on osittain pyritty vaikuttamaan sillä, että työntekijöillä on mahdollisuus tehdä etätöitä, jolloin mahdollinen karanteeni tai pienimuotoiset sairastelun oireet eivät ole olleet esteenä etätöskentelylle.

Epävarmuustekijänä voidaan puhua tulevasta hyvinvointialueesta, joka on aiheuttanut keskustelua ja huolta työyhteisössä. Samoin vuodelle 2022 suunniteltu perhekeskus, joka vaikuttaa merkittävästi työntekijöiden työnteon tapoihin. Tulevissa tiloissa ei ole kiinteitä työpisteitä, vaan tilat toimivat monitoimitiloina asiakastapaamisiin, dokumentointiin ja ryhmätöskentelyyn.

Taloudellisena riskinä ovat olleet sijoitukset, sekä sijoituspaikkojen saatavuus. Vuoden 2021 sijoitukset eivät varsinaisesti ole ensisijaisesti laitospöitoisen sijoitusmuodon tarpeisia, mutta sijaishuolto-

paikkojen puuttuminen on vaikuttanut siihen, että sijoitusmuodot eivät ole aina vastanneet lapsen tarvetta. Eli lapsia on jouduttu sijoittamaan ammatilliseen perhekotiin/laitossijoitukseen sijaisperheiden puutteen vuoksi. Myös poikkeusolot ovat vaikuttaneet sijoitusten tarpeeseen.

Vuoden 2022 lähtötilanne

	2021	2022
Lastensuojelun asiakkaita yht.	21	19
• avohuollossa	9	6
• sijoitettuja	4	5
• jälkihuollossa	8	8
Sosiaalihuollon asiakkaat (perheet)	35	28
Palvelutarpeen arvioinnit		25

Vuoden 2022 aikana sosiaalitoimi muuttaa uusiin tiloihin. Uuraisille avataan uusi perhekeskus, jonka yhteyteen on suunniteltu sosiaalitoimen tilat. Samoissa tiloissa tulevat työskentelemään myös perheneuvola, pikkulapsipsykologi ja lastenvalvoja.

Sosiaalitoimen asiakastietojärjestelmän päivitys on kesken ja proConsona päivitetään kevään 2022 aikana Omni360, joka mahdollistaa asiakasdokumentoinnin sähköisen arkistoinnin Kanta-palveluun, jolloin myös asiakas pystyy jatkossa tarkastelemaan omia tietojaan sähköisen järjestelmän kautta. Kanta-liittymä vaikuttaa myös paperiarkistointiin, jolloin tiedot säilyvät kanta-arkistossa, eikä kaikkea asiakasdokumentaatiota ole tarve siirtää paperiseen muotoon.

Perinteisen asiakastyön lisäksi sosiaalitoimea työllistää hyvinvointialueen valmistelut. Hyvinvointialueella pyritään valmistelemaan työprosesseja yhtenäiseksi, jolloin Uuraisien sosiaalitoimen työntekijät ovat mukana rakentamassa yhdenmukaisia työprosesseja.

Sosiaalitoimen edustus on valittu systeemisen kouluttajakoulutukseen, jota järjestää ja hallinnoiin THL. Tämä tarkoittaa sitä, että sosiaalitoimen systeminen työskentelymalli tulee vahvistumaan.

Johtava sosiaalityöntekijä jatkaa 1 pv./vkossa Petäjaveden sosiaalitoimen johtavana sosiaalityöntekijänä. Hyötynä on kahden kunnan toimivien käytäntöjen siirtyminen Petäjaveden ja Uuraisien välillä. Haasteena johtavan sosiaalityöntekijän työpanos Uuraisilla 80%.

Laitossijoitusten ja jälkihuollon kustannukset (jouko)

Sisäinen valvonta:

Sisäinen valvonta on toteutettu viikottaisilla työyhteisön tiimeillä, joissa on toteutettu asiakastyön ohjausta ja neuvontaa työyhteisöllisesti. THL:lle on toimitettu lastensuojeluun, sosiaalihuoltoon ja harkinnanvaraiseen toimeentulotukeen liittyvät tilastot, joiden perusteella asiakastyö on oikea-aikaisesti toteutettua. Sisäiseen valvontaan voidaan laskea myös asiakastyön tilastointi. Asiakastyötä on toteutettu aktiivisesti ja asiakastyöhön liittyvät peruuntumiset ovat liittyneet asiakkaan tai työntekijän sairastapauksiin.

Sosiaalitoimeen ei ole vastaanotettu muistutuksia tai kanteluita vuoden 2021 aikana.

Koulukuraattorityö Uuraisilla

Koulukuraattorin työ on osa oppilashuoltoa ja koulun sosiaalityötä (sosiaalitoimen alaista). Oppilashuollolla tarkoitetaan oppilaan hyvän oppimisen, psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistämistä ja ylläpitämistä kouluissa. Oppilashuoltoon sisältyvät koulutuksen järjestäjän hyväksymän opetussuunnitelman mukainen oppilashuolto sekä oppilashuollon palvelut, joita ovat psy-

UURAISTEN KUNTA

kologi- ja kuraattoripalvelut sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollon palvelut (Oppilas- ja opiskelija-huoltolaki (1287/2013) 3§).

Kuraattorityötä tehdään esikoululaisten ja peruskoululaisten kanssa kaikissa Uuraisten kouluissa, viitenä päivänä viikossa, pääsääntöisesti maanantaisin Kyynämöisillä, tiistaisin Hirvasella, keskiviikkoisin Koulukeskuksella, torstaisin Höytiällä ja perjantaisin Koulukeskuksella. Palvelut ovat maksuttomia ja luottamuksellisia. Koulukuraattori tukee oppilasta silloin, kun kaveri- tai perhesuhteissa on huolia, oppilas kokee yksinäisyyttä, koulunkäynti ei suju, poissaoloja kertyy paljon tai elämässä tapahtuu muutoksia, jotka vaikuttavat oppilaan hyvinvointiin. Kuraattorin työn punainen lanka on opettaa ja osallistaa lapsia ja nuoria keskustelukulttuurin, jossa omaa olemista ja käytöstä harjoitellaan sanoittamaan ja ymmärtämään oman toiminnan vaikutuksesta niin itseen kuin koko kouluyhteisöön, omiin lähiverkostoihin.

Yksilötyön lisäksi oppilashuollon työntekijät tekevät yhteisöllistä työtä kouluissa. Tämä tarkoittaa ennaltaehkäisevää työtä, joka ulottuu laajemmin kouluyhteisöön. Tätä on mm. koulun toimintatapojen kehittämiseen osallistuminen (miten puututaan kiusaamiseen tai poissaoloihin, millainen on hyvä oppimisympäristö, sosiaalisten ja tunnetaitojen opettaminen, hyvinvointioppiminen käytännössä jne.), opettajien konsultointi, oppilashuoltoryhmään osallistuminen ja tavoitteellinen ja suunnitelmallinen toiminta siinä, ryhmien ja luokkien kanssa työskentely, teemapäivien/ viikkojen ja vanhempainiltojen järjestämisessä/ suunnittelussa mukana oleminen ja yhteistyö alueen toimijoiden kanssa (esim. nuorisotyö, srk). Uuraisilla yhteisöllinen työ on merkittävä osa kuraattorin työtä.

Työntekijään voivat ottaa yhteyttä lapsi/nuori itse, vanhemmat tai opettajat. Yhteyttä voi ottaa puhelimitse tai Wilman kautta jättämällä soittopyynnön.

Kuraattorin työ on vuonna 2021 suuntautunut aina vain enemmän luokkatyöskentelyyn ja yhteisöllisyyden arvon esiintuomiseen. Luokkatyöskentelyn myötä oppilaat rohkaistuvat itse ottamaan yhteyttä tuttuun kuraattoriin, kun heillä on asioita, joiden kanssa kaipaavat ulkopuolisen näkökulmaa. Vuoden aikana yhteistyö opettajien kanssa on myös tiivistynyt ja kuraattori on päässyt osallistumaan esimerkiksi opetukseen murrosikäntien myötä. Näitä tunteja kuraattori on pitänyt itsekseen, mutta myös yhteistyössä koulunuorisotyöntekijän ja terveydenhoitajan kanssa. Myös koulupsykologin kanssa kuraattori on tehnyt yhteistyötä tunnetaitotuntien pitämisessä eri luokille. Lisäksi kuraattori on järjestänyt koulun jälkeistä kerhotoimintaa yhteistyössä koulunuorisotyöntekijän kanssa. Keväällä -21 järjestimme yläkouluikäisille Tunnetaitoklubin itsetuntemus- ja tunnetaidoista sekä syksyllä -21 aloitimme Bujokerhon, jossa harjoittemme ajankäytön hallintaa ja sen kautta hyvinvointitaitoja.

Koulukuraattorin työn sitominen osaksi lapsen koululuokkaa ja perhettä on yksi työn tärkeimmistä tavoitteista. Koulussa lapsi on osa yhteisöä. Kotona lapsi on osa perhettä. Nämä yhteisöt toimivat lapselle peileinä siitä kuka hän on. Kuraattorin työssä pysähdytään katsomaan, kuka lapsi on ilman näitä vertaisryhmiä, ja mitä hän itse haluaa ympärilleen luoda ja kuinka se onnistuu. Kuraattorin työ on monin tavoin vierellä kulkemista ja lapsen äänen, aidon kokemuksen tavoittelemista.

	2020	2021
asiakasmäärät	62	72
luokkatyöskentely koko luokalle	31	140
yhteistyöpalaveri oppilaan ja opettajan/vanhemman kanssa	26	91
oppilashuoltoryhmä	8	3
ryhmäyttämispäivä 7 lk.	4	1
IPC-työmenetelmäkoulutus	3	7
murrosikäisten lasten vanhempien ryhmä	2	0

UURAISTEN KUNTA

koulun kriisiryhmä	2	4
monialainen työryhmä	2	1
vanhempainilta	0	3
kerhotoiminta	0	11
osallistuminen opettajan vesopäiviin	0	2
työnohjaus	0	3

4300 Vanhuspalvelut

	TP 2020	Alkuperäinen TA 2021	TA -muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuo- tot	893 439	938 470		938 470	778 866	-159 604
Toimintakulut	-2 996 754	-3 342 610		-3 342 610	-2 834 380	508 230
Toimintakate	-2 103 315	-2 404 140	0	-2 404 140	-2 055 514	348 626

Tilivelvollinen: Vanhus- ja erityisryhmien palvelujohtaja

Toiminnan kuvaus:

Vanhus- ja erityisryhmien palvelut ovat keväällä 2021 organisaatiouudistuksen myötä rakentunut, kahden toimialan yhdistävä palvelukokonaisuus. Tilikaudella 2021 palvelut koostuivat ikääntyvien tehostetusta palveluasumisesta, pitkäaikaishoidosta, lyhytaikaishoidosta, kotihoidosta, ennaltaehkäisevistä palveluista ja päiväkeskustoiminnasta. Erityisryhmille kohdennettuja palveluja olivat erilaiset asumisen palvelut, työ- ja päivätoiminta, erityisen tuen tarpeen lasten ja nuorten iltapäivä- ja kesäajantoiminta sekä perhehoito. Lisäksi koko toimialan yhdistävinä palveluina järjestettiin ohjaus- ja neuvontapalvelut, omaishoidontuki sekä sosiaalihuoltolainmukaiset kuljetuspalvelut.

Palveluasuminen ja lyhytaikaishoito toteutettiin pääosin palvelukeskus Kuukankodilla, ikääntyvien päivätoiminta järjestettiin korona tilanne huomioiden Rivikuukassa ja kotiin vietävinä palveluina, ennaltaehkäisevät palvelut, kotihoito sekä palveluohjaus toteutuivat kotiin vietävinä- sekä liikkuvina palveluina.

Vanhuspalveluiden henkilöstö koostui pääosin lähi- ja sairaanhoitajista, joiden rinnalla työskenteli perus- ja kodinhoitajia sekä hoitoapulaisia. Hoitajien henkilöstösuunnitelman mukainen vakanssien määrä oli 37. Lisäksi henkilöstöön kuului päivätoiminnanohjaaja, palveluohjaaja, fysioterapeutti (käytettiin tarvittaessa myös erityisryhmien palveluissa), pesulatyöntekijä, autokuski, kaksi (2) palveluesimiestä ja palvelujohtaja. Palveluesimiesten ja palvelujohtajan työpanos jakautui koko vanhus- ja erityisryhmien kesken siten, että vanhuspalveluiden osuus oli kaksi (2) henkilötyövuotta. Kokonaisvakanssien määrä vanhuspalveluiden osalta oli 43,5. Vakituisten henkilöstön lisäksi vuoden aikana palveluissa työskenteli erialojen ammattilaisia tai työhön tutustujia työllisyyspalveluiden kautta, sekä sosiaali- ja terveydenhuoltoalan opiskelijoita eri mittaisilla oppimisjaksoilla. Työllistettyjen ja opiskelijoiden määrä kasvoi merkittävästi syksyn 2021 aikana. Lisäksi kesän aikana otettiin kaksi lähihoitajaa oppisopimusopiskelijoiksi vanhuspalveluiden yksiköihin. Palveluasumisessa henkilöstö työskenteli kolmivuoro-työssä, kotihoidossa kahdessa vuorossa ja ennaltaehkäisevissä palveluissa sekä työ- ja päivätoiminoissa arkisin päivävuoroissa. Tämän lisäksi järjestettiin varallaoloa klo. 21.30–06.00, jolloin yksi työntekijä varallaolo päivysti turvahälytysten ja muiden vastaavien äkillisten tilanteiden varalta.

UURAISTEN KUNTA

Perus- ja suunterveydenhuolto toteutuivat Jyväskylän yhteistoiminta-alueen terveyskeskuksen kautta Uuraisten terveysasemalla. Lääkäripalvelut olivat saatavilla Kuukankodin palveluasumisen yksiköihin, sekä kotihoidon asiakkaille kerran viikossa toteutuneina lääkärikäynteinä ja tarvittaessa muina aikoina terveysaseman ollessa avoinna.

Strategiset tavoitteet:

Kriittinen menestystekijä: Hyvinvoiva ja palveleva Uurainen		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso/toimenpiteet 2021
Laadukkaat palvelut: ikäihmisten tukeminen kotiin 24/7 ja palveluohjauksen onnistuminen.	Arviointikriteeri: kotona asuvien ikäihmisten määrä, kotihoidon asiakkaiden määrä/kk, lyhytaikaishoitopaikkojen käyttöaste, kotihoidon keskeytyspäivien lukumäärä, asiakaskyselyt.	Oikeanlaisten palvelumuotojen kehittäminen, palvelujen tarpeusteinen kohdentaminen sekä muuttuvien yksilöllisten tuen tarpeiden määrittely ja niiden vastaaminen.
Toteutuminen		
Palveluohjauksen onnistuminen näkyi erityisesti laskeneina erikoissairaanhoidon maksuina sekä kuntoutusyksikkö Ketterän täyttöasteessa. Täyttöasteen joustavuus kuvaa sitä, että hoidon tarpeeseen on pystytty reagoimaan asiakaslähtöisesti. Kotihoidon käynnit lisääntyivät vuoden aikana, joka näkyi henkilöstömäärän tarpeen kasvuna. Kotihoidon käyntimäärien seuranta ei ole toteutunut vuoden 2021, jonka vuoksi numeraalinen vertailu ei ole mahdollista.		

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Toimiva johtajuusjärjestelmä ja yhdessä valmistelu sekä osaava, motivoitunut ja hyvinvoiva henkilöstö.		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso/toimenpiteet 2021
Henkilöstön hyvinvointi ja psykososiaalisen hyvinvoinnin lisääminen. Johtajuusjärjestelmän kehittäminen.	Arviointikriteeri: kehityskeskustelut, sairauspoissaolojen määrät, koulutuspäivät, hyvinvointipäivät.	100 % toteutuneet kehityskeskustelut, sairauspoissaolojen hallinta, työntekijöiden osallistuminen kehittämiseen.
Toteutuminen		
Organisaatiouudistuksen myötä vanhus- ja erityisryhmien palvelut yhdistettiin ja johto rakennettiin uudelleen palvelujohtajasta ja kahdesta palveluesimiehestä. Johtamisjärjestelmän uudistamisen myötä jokaiselle työntekijälle järjestettiin keskustelu uuden palvelujohtajan kanssa, mutta varsinaiset kehityskeskustelut eivät toteutuneet tavoitteen mukaisesti. Sairauspoissaolot vähenivät 53,4 % vuoteen 2020 verrattuna. Jokaiselle tiimille järjestettiin kehittämisspäivä syksyllä 2021 ja koulutuspäivät toteutuivat yksilöllisesti pääosin verkko-opintoina koronarajoitusten vuoksi.		

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Kestävä ja tasapainoinen talous.		
Tavoite	Mittari	Tavoitetaso/toimenpiteet 2021
Taloudellisesti toimivien ja tehokaiden palvelujen kehittäminen.	Arviointikriteeri: talousarviossa pysyminen, asiakastyytyväisyyskyselytulokset.	Talousarviossa pysyminen, hyvä asiakaspalaute.
Toteutuminen		
Vuoden 2021 toteuman käyttöprosentti oli 85,53 %, joka tarkoittaa budjetin alittumista 348 627, 27 eurolla. Toteutuneen tilastoinnin ja asiakaspalautteiden mukaisesti toiminnot toteutuivat pääosin laadukkaasti ja vastasivat tarpeisiin. Koronarajoitusten vuoksi päivätoiminta, kerhotoiminnat ja palveluasumisen sisäiset ryhmätoiminnat jouduttiin pitämään tauolla valtaosa vuodesta. Tämä supisti palvelun sisällön laajuutta.		

Tilikauden painopisteet ja keskeiset muutokset:

Vanhuspalveluiden tilikauden tulos alitti vuodelle 2021 asetetun budjetin. Vuoden 2021 talouden käyttöprosentti on 85,53 %, joka kuvaa merkittävää säästöä. Verrattaessa aiempia vuosia vuoden 2021 toteuma oli 49 460 € matalampi, kuin vuoden 2020 toteuma. Koko toiminnan näkökulmasta keskeisin tekijä budjetin alittumiselle oli arvioitua pienemmät henkilöstökustannukset. Palveluasumisen käyttöaste Rinteelässä ja Ketterässä vaihteli vuoden aikana 62–99 % välillä. Korkein käyttöaste oli vuoden lopussa, joka vaikutti siihen, ettei alkuvuodesta ollut perusteita täyttää kaikkia vapautuneita henkilöstösuunnitelman mukaisia vakansseja. Vajaan käyttöasteen kuukaudet myös mahdollistivat arvioitua vähäisemmän sijaisten käytön. Lisäksi omien varahenkilöiden (2) tarkka resurssinkäyttö näkyi suoraan sijaiskuluissa laskevasti. Toisena merkittävänä tekijänä oli koko henkilöstön osalta näyttäytyvä sairauspoissaolojen määrän lasku. Vuonna 2021 sairauspoissaolot olivat alle puolet (46,5 %) vuoden 2020 sairauspoissaoloihin verrattuna. Tähän vaikutti henkilöstön hyvinvoinnin lisääntyminen sekä korona epidemiasta johtuva korkea hygienia. Sairauspoissaolot johtuivat pääosin äkillisistä poissaoloista (flunssa, hengitystieoireet). Lisäksi kulujen laskussa on nähtävillä organisaatiouudistuksen osana johdotehtävien yhdistämisestä syntynyt säästö.

Koivulan palveluasumisen yksikkö

Koivula on muistisairauksien hoitoon erikoistunut tehostetun palveluasumisen yksikkö, jossa on 8 asukaspaikkaa. Hoidon tavoitteena oli turvata ja mahdollistaa asiakkaan toimintakyvyn mukainen hoito ja ohjaus muistisairaus huomioiden. Yksikön täyttöaste koko vuoden 2021 oli 100 %. Tämä kuvaa toiminnan tarpeellisuutta ja sitä, että vapautuvat paikat täyttyivät välittömästi. Yksikön tilikauden toteuma on ylijäämäinen, joka selittyy pääosin sijaismäärärahan vähäisellä käytöllä.

Rinteelän palveluasumisen yksikkö

Rinteelä on tehostetun palveluasumisen yksikkö, jossa on 17 asukaspaikkaa. Asukashuoneista osa toimi soluasuntoina, joiden soluasumiseen käyttö oli riippuvaista asukkaiden suostumuksesta. Rinteelä tarjosi pitkäaikaista asumispalvelua, jonka tavoitteena oli yksilöllinen ja turvallinen hoito ja huolenpito. Palveluasumisen paikkojen tarve vakiintui vuoden loppu puolella ja toiminnan kehittäminen palvelujen laadun näkökulmasta oli merkittävässä roolissa. Yksikön täyttöaste vaihteli jonkin verran vuonna 2021. Tammi-syyskuun täyttöaste oli 70–80 % ja loka-joulukuun 94–100 %. Tilikauden toteuma on ylijäämäinen, joka selittyy henkilöstökustannusten alittumisella. Alkuvuoden matalan täyttöasteen vuoksi kaikkia vapautuneita henkilöstösuunnitelman mukaisia vakansseja ei täytetty vuoden aikana. Lisäksi sijaisten tarve laskettiin henkilöstömitoituksen mukaisesti.

Ketterän kuntoutus- / lyhytaikaishoidon yksikkö

Ruskolan yksikön toiminta uudistettiin vuoden 2021 aikana ja uudistuksen myötä nimeksi vaihtui Ketterä. Uudistamisen tarkoituksena oli yksikön muuttaminen kuntoutus- ja lyhytaikaishoidon yksiköksi, jonka avulla pystyttiin vastaamaan entisestään kasvavaan lyhytaikaishoidon tarpeeseen. Tavoitteeksi oli asetettu lyhytaikaishoidon keskittäminen yhteen yksikköön, sairaalajaksojen lyhentäminen, kotihoidon aikaisten kuntoutus- ja arviointijaksojen toteuttaminen sekä omaishoitajien vapaapäivien turvaaminen. Ketterän yksikössä toteutettiin pääosin lyhytaikaishoitoa, mutta asiakkaiden tarpeiden mukaisesti käytössä oli myös kolme pitkäaikaishoidon paikkaa sekä muutama tehostetun palveluasumisen paikka. Pitkäaikaipaikkojen määrää pyrittiin vähentämään, mutta niiden poistaminen ei ollut perusteltua oman palvelutuotannon turvaamiseksi. Pitkäaikaishoidon tarve oli ilmeinen vuoden aikana. Tehostetun palveluasumisen paikkoja muutettiin lyhytaikaishoidon paikoiksi sen mukaisesti, miten asiakastilanteiden muutokset sen sallivat. Ketterän kehittäminen käynnistyi hyvin, mutta kehittämistä tulee jatkaa edelleen. Kyseessä oli iso muutos, joka vaatii aikaa ja sitoutumista. Muutos vaikutti positiivisesti muun muassa erikoissairaanhoidon kuluihin, koska sen avulla pystyttiin aiempaa tehokkaammin ottamaan sairaalasta asiakkaat oman hoidon ja palvelujen piiriin.

Yksikön täyttöaste vaihteli vuonna 2021 62–97 % välillä. Täyttöasteen vaihtelevuus johtui lyhytaikaipaikkojen käyttöasteesta. Koronasta johtuen täyttöasteen vajoaminen alkuvuonna oli suurempaa, mutta tasaantui loppuvuodeksi. Vuoden aikana palveluasumisen paikkoja pystyttiin muuttamaan lyhytaikaishoidon paikoiksi ja toimintamallien kehittämisen avulla lyhytaikaipaikat saatiin tehokkaaseen käyttöön.

Tilikauden toteuma on ylijäämäinen, joka selittyy henkilöstökustannusten alittumisella. Alkuvuoden matalan täyttöasteen vuoksi kaikkia vapautuneita henkilöstösuunnitelman mukaisia vakansseja ei täytetty vuoden aikana. Sijaisten tarve laskettiin henkilöstömitoituksen mukaisesti. Toiminnan uudistaminen vaikutti kulurakenteeseen siten, että hankintojen painopisteet muuttuivat, mutta tämä muutos ei vaikuttanut kokonaiskuluihin.

Kotihoito

Kotihoidon palveluiden tavoitteena oli turvata asiakkaan kotona selviytyminen mahdollisimman pitkään toimintakyvystä ja sairauksista riippumatta. Palvelujen myöntämisen määrittelevänä tekijä toimi kotihoidon palvelutarpeenkriteeristö. Kotihoidon palvelut olivat moninaiset ja niiden merkitys ikääntyvien asiakkaiden palvelukokonaisuudessa oli suuri. Palveluilla tuettiin myös omaishoitajien jaksamista. Asiakkaat ohjautuivat kotihoidon piiriin palveluohjauksen menetelmin.

Kotihoitoa kehittämisen painopisteenä olivat kuntouttavan työote ja ennaltaehkäisevät tukitoimet. Oikea-aikaisten ja yksilöllisten asiakaslähtöisten palvelujen toteuttaminen olivat työn keskiössä. Kotihoidon työskentelyä kehitettiin yhteistyössä tiimin kanssa. Fysioterapeutin rooli kotihoidon ennaltaehkäisevässä työssä näyttöä merkittävä. Kehittämisen lähtökohta oli kaikkien ammattitaidon hyödyntäminen ja asiakkaiden oikean aikainen ja – sisältöinen palvelukokonaisuuden tuottaminen.

Asiakasmäärät kotihoidossa olivat kasvusuuntaiset vuonna 2021, samoin kotihoidon käyntimäärät. Kotihoidon tilastointi jäi vuoden aikana vajaaksi, jonka vuoksi numeraalista vertailua ei ollut mahdollista suorittaa. Kotihoidon kokonaiskäyntimääriä ei ole saatavilla vuoden 2021 osalta.

Palveluohjaus

Palveluohjaus on tärkeä osa ikääntyvien ennaltaehkäisevissä palveluissa. Palveluohjauksen työmenetelmin kartoitettiin uusien kotihoidon - tai palveluasumiseen hakevien asiakkaiden palvelutarpeet, sekä etsittiin tarpeiden mukaiset ja oikeinmitoitettut palvelukokonaisuudet. Palveluohjausta hyödynnettiin myös asiakkaan voinnin muuttuessa silloin, kun palveluiden tarve kasvoi, väheni tai poistui kokonaan. Ohjauksen merkitys oli suuri erikoissairaanhoidossa olevien asukkaiden jatkohoidon suunnittelun näkökulmasta. Palveluohjauksen keinoin pystyttiin kartoittamaan ja järjestämään lyhytaikaishoitoa entistä useammalle tarvitsijalle. Tämän seurauksena muun muassa sairaalapäivien määrä kunnassa väheni merkittävästi vuoden aikana (ilmenee erikoissairaanhoidon kustannusten merkittävänä laskuna). Lisäksi sairaalahoitoon joutuneiden määrä vähentyi, kun asiakkaita ohjattiin kunnan omien palvelujen piiriin aiempaa tehokkaammin.

Päiväkeskustoiminta

Päiväkeskustoimintaa kehitettiin kasvavan tarvitsijajoukon näkökulmasta. Päiväkeskustoiminnan tavoitteena oli kotona asumisen tukeminen. Toiminnalla pyrittiin muun muassa ennaltaehkäisemään toimintakyvyn laskua. Fysioterapeutin rooli toimintakykyyn liittyvissä kysymyksissä oli merkittävä. Kotihoidon tiimi toteutti saunomispalvelua osana päiväkeskustoimintaa. Tavoitteena oli tarjota päiväkeskustoimintaa 3–5 päivänä viikossa. Lisäksi päiväkeskustoiminnalla pystyttiin tukemaan myös omaishoitajuutta tarjoamalla yhtenä vaihtoehtona päiväkeskus päiviä hoidettavalle, jolloin omaishoitajalle mahdollistui omaa aikaa lepoon ja virkistykseen.

Kotona asuvien asiakkaiden määrä näyttäytyi kasvavana, joka vaikutti ja tulevaisuudessa vaikuttaa suoraan päiväkeskustoiminnan merkityksellisyyteen ja tarpeellisuuteen. Vuoden 2021 aikana päiväkeskustoiminta kuitenkin jouduttiin pitämään suurimmaksi osaksi suljettuna vallitsevan koronatilanteen vuoksi. Päiväkeskuksen työntekijäresurssi siirrettiin sulun aikana muihin tehtäviin. Tästä johtuen päiväkeskustoiminnan kulut alittuivat huomattavasti.

Ennaltaehkäisevät palvelut

Ennaltaehkäiseviin palveluihin kuuluivat ennaltaehkäisevät kotikäynnit 75- ja 80- vuotiaille sekä erilainen kerhotoiminta. Kotikäyntien avulla kartoitettiin ikääntyvien palveluita käyntihetkellä sekä tulevaisuuden palvelutarvetta. Toiminnan avulla mahdollistettiin ennaltaehkäisevä ja oikeanaikainen palvelutarpeen arviointi. Ennaltaehkäisevänä toimintana järjestettiin kerhomuotoisesti Ukko- ja tiistaikerhoja.

Ennaltaehkäisevät kotikäynnit toteutuivat kaikille 80 vuotta täyttäneille. Koronatilanteen rajoitusten vuoksi kerhotoiminta oli tauolla valtaosan vuodesta.

UURAISTEN KUNTA

Tavoite	Mittari	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021
Vanhusten asumisen- tuke- minen, riittävät tuki- ja kotiin vietävät palvelut	Yli 75-vuotiaiden kotona asu- vien ikääntyvien prosentuaali- nen määrä	Yli 85 %	Yli 85 %	Yli 85 %	yli 90 % (vuonna 2020 yli 75 v määrä oli 735, joista 93 % asui kotona)
	Kotihoitoa saavat 75 vuotta täyttäneet kuntalaiset	15,6 %	14 %	13–14 %	13–15 %
	Kotihoidon välitön työaika asiakkaan luona: Sairaanhoitaja Lähihoitaja	40 % 55–60 %	tilasto puuttuu	40 % 60 %	70 % 75–92 %
	Kotihoidon käyntimäärät	26 300	26 578	tieto puut- tuu	tilastotieto puuttuu
	Käyntikerran hinta	25,70 €	27,70 €	tieto puut- tuu	ei lasket- tavissa
Riittävä määrä tehostettua palveluasumista (ympäri- vuoro- ro- kautinen hoito)	Asiakaspaikat yhteensä:	44	44	32	43
	Palveluasuminen				25
	Pitkäaikaishoito	4–6	3–5	5–6	3–4
	Lyhytaikaishoito		6–8	10–14	10–14
	Jonotusaika	1-3kk	1–3 kk	2 kk	1-3kk
Terveyskeskussairaalan ja erikoissairaanhoidon käyttö vain akuuttiin tarpeen	Hoitopäivien määrä, <i>TA 22 arviosta eteenpäin huomioidaan vain ikääntyvän väestön hoitopäivien määrä</i>	1521	1799	1800	901
Turvallinen ja yksilölliset tarpeet huomioiva hoito palveluasumisessa ja pitkäaikaishoidossa	Asiakaskohtaisten hoito- ja palvelusuunnitelmien laadinta ja päivittäminen	100 %	100 %	100 %	80 %
	Asiakas- ja omaistyytyväisyys- kyselyn arvonsa	Ei kyselyä	Ei kyselyä	8,7–9	-
Hoitotyön kehittäminen ja laadun takaaminen	Työntekijöiden koulutus- ja kehittämispäivät, työntekijä/vuosi (keskimäärin)	4,1	4	3	3
Tehokkaat ja taloudelliset asumisen palvelut	Ketterän (ent. Ruskolan) palveluasuminen: hoitopäivien määrä käyttöaste hoitopäivän nettohinta	6019 95,5 % 137,10 €	5 885 80–100 % 111,80 €	6 500 90–100 % 98 €	4519 62–97 %
	Rinteelän palveluasuminen: hoitopäivien määrä käyttöaste hoitopäivän nettohinta	4612 93 % 184.70 €	5 652 90–110 % 71,30 €	6 500 90–100 % 98 €	5237 70–99 %
	Koivulan palveluasuminen: hoitopäivien määrä	3016	2 861	2 912	2920

UURAISTEN KUNTA

	käyttöaste hoitopäivän nettohinta	100 % 114,20 €	80–100 % 111,80 €	100 % 78,25 €	100 %
Oikeanaikaiset ja taloudelliset ennaltaehkäisevät palvelut	Päiväkeskuksen käyntikerrat		65	2 592	259
	Hyvinvointia edistävien kotikäyntien (Ehko) prosentuaalinen määrä 80 vuotta täyttäneille		0 %	99 %	100 %
	Palveluasumisen virkistystoimintaan osallistuvien määrä (toimintakerta X osallistujien määrällä)				Tilastointi puutteellinen

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät:

Mitoitus ja henkilöstötilanne

1.10.2020 voimaanastunut vanhuspalvelulain mukainen hoitajamitoitus ja siihen vastaaminen oli merkittävä riskitekijä myös vuonna 2021. Mitoitus nousi 1.1.2021 0,55 hoitajaan asiakasta kohden. Valtakunnallinen hoitajapula ja uusien hoitajien sitouttamisen haasteet näkyivät myös Uraisilla rekrytointiin ja pysyvyyden haasteina. Lähihoitajien kohdalla pitkät rekrytointiprosessit vaikuttivat siihen, että prosessin päättymisen vaiheessa vain murto-osa hakijoista oli enää vapaana vastaanottamaan tarjolla olevaa työtä. Sairaanhoidtajien kohdalla hakijoita ei ollut lainkaan tai sitten tarjolla oli yksittäisiä määräaikaista tekijöitä.

Lisäksi vanhuspalveluissa oli vuoden aikana samanaikaisesti useita henkilöstösuunnitelman mukaisia vakansseja täyttämättä. Vakanssien täyttöprosesseihin kuului merkittävä määrä johtotehtävissä olevien työaikaa, jonka lisäksi asiakasmäärien kasvun myötä sijaishankinta täyttämättömien vakanssien vuoksi näyttäytyi arjessa haasteena. Tilanne saatiin kuitenkin hyvin hallintaan vuoden loppuun mennessä.

Asiakasmaksutuotot

Talouden näkökulmasta merkittäväksi riskitekijäksi nousi 1.7.2021 voimaan astuneen sosiaalihuollon asiakasmaksulain muutokset. Muutoksen tavoitteena oli valtakunnallisesti yhdenmukaistaa asiakasmaksuperusteet. Vanhuspalveluiden osalta merkittävin muutos tuli tehostetun palveluasumisen ja säännöllisen kotihoidon maksuihin. Pääosin lakimuutos madalsi asiakkaiden asiakasmaksuja. Vanhuspalveluiden osalta tulojen lasku oli kokonaisuudessaan odotettua matalampi, kuukausitasolla noin 7–8 % luokkaa. Asiakasmaksutuottojen laskuun vaikutti lakimuutoksen lisäksi Rinteelän ja Ketterän yksiköiden alkuvuoden matalammat täyttöasteet. Toimintatuottoja kuitenkin lisäsi uudet kotikuntalain mukaiset palveluasumisen asiakkaat.

Covid-19 epidemia

Korona epidemia vaikutti edelleen myös vuoteen 2021. Asiakkaiden sekä henkilöstön terveyden ja turvallisuuden varmistaminen määrittivät näkyvästi vuoden toimintaa. Yhteiskunnan rajoitukset ja korkeat hygieniatoimet näkyivät muun muassa asiakkaille kohdennettujen toimintojen karsimisena ja kapeutena, vierailujen rajoittamisena, lisääntyneinä siivous ja suojaruustekustannuksina sekä äkillisinä lyhyinä poissaoloina.

Sisäinen valvonta

Sisäistä valvontaa toteutettiin sisäisen tarkkailun keinoin. Erilaisten toimintaohjeiden ja toimintamallien päivitys sekä uusien laatiminen vahvisti sisäisen valvonnan toteutumisen. Jatkuva seuranta toteutui arjen toiminnoissa kunkin työntekijän toimesta. Tätä toimintaa oli muun muassa tavoitteiden toteuttaminen arjessa, asiakkaiden käteisvarojen seuranta, lääkkeiden kaksoistarkastus, työaikaseuranta sekä erilaisten käyttöjärjestelmien hyödyntäminen työssä, kuten HaiPro ja ProConsona.

Tarkastuksen keinoina käytettiin esimiehen toteuttamia kertaluontoisia tarkastuksia, kuten käteisvarojen läpikäynti sekä tavoitteiden avaamista käytäntöön. Säännöllisissä henkilöstöpalavereissa arvioitiin toimintaa koko henkilöstön toimesta ja muutettiin käytäntöjä vallitsevien olosuhteiden mukaisiksi.

4400 Toimeentuloturva

	TP 2020	Alkuperäinen TA 2021	TA -muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuo- tot	78 011	63 000		63 000	69 581	6 581
Toimintakulut	-621 880	-682 440		-682 440	-668 970	13 470
Toimintakate	-543 869	-619 440		-619 440	-599 389	20 051

Tilivelvollinen: Peruspalvelujohtaja

Toiminnankuvaus: Toimeentuloturva käsittää seuraavat tukimuodot: 1. toimeentulotuki 2. Lasten kotihoidontuki 3. Työllistäminen

Kuntien sosiaalityöntekijät päättävät edelleen täydentävästä ja ehkäisevästä toimeentulotuesta. Kela varmistaa, että asiakkaat ohjataan sosiaalityön piiriin niiden perusteiden mukaan, joista Kela ja kunnat ovat yhdessä sopineet. Ehkäisevän ja täydentävän toimeentulotuen myöntäminen jatkui kunnan toimesta ja nämä asiakkaat joutuivat asioimaan sekä Kelalla, että kunnassa.

Tavoite	Mittari	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021
Toimeentulotuen oikea ja taloudellinen kohdentuminen	1. Toimeentulotuki				
	Täydentävä toimeentulotuki/vuosi €	29 177	25 655	27 200	6 881
	Enn.ehkäisevä toimeentulotuki/vuosi€	35 899	41 012	47 0870	28 042
	2. Lasten kotihoidontuki				
Tuen hakijoita keskimäärin/kk	71	56	56	57	
Lapsia keskimäärin/kk	127	69	101	110	
Lasten kotihoidontuki menot/asukas/vuosi€	83,46	65,700	68	66,63	

Työllistäminen

Toiminnan kuvaus: Työllistämistoiminnalla edesautetaan uuralaislaisten työttömien työllistymistä tai sijoittumista työllistymistä edistäviin palveluihin. Työllistämistoiminnan keskeiset menetelmät ovat palkkatuetut työsuhteet, työkokeilut, kuntouttava työtoiminta sekä niihin sisältyvä työ- ja työhönvalmennus. Lisäksi työllistämistoiminnalla tuetaan nuorten kesätyöllistymistä.

Tilikauden olennaisimmat tapahtumat: Uuraisten kunnan vuoden 2021 keskimääräinen työttömyysaste oli 10,2 prosenttia. Työttömyysaste laski jonkin verran, sillä edellisen vuoden keskimääräinen työttömyysprosentti oli 11,9. Merkittävin selittävä tekijä on koronapandemiasta johtuneiden lomautusten päättymisen sekä työnantajien edellisvuotta paremmat mahdollisuudet palkata uutta työvoimaa.

Uuraisten kunnan työllistämien henkilöiden määrää pudottivat kahden vuoden takaisesta edelleen koronapandemian aiheuttamat rajoitukset. Kunta työllisti palkkatuella yhteensä 17 henkilöä, joista kahdella oli oppisopimus. Työkokeilussa kunnalla oli kaksi ja kuntouttavassa työtoiminnassa yhteensä 21 henkilöä. Merkittävin yksittäinen valmentautujien sijoituspaikka oli Hyvän Tuulen paja, mistä heitä mahdollisuuksien mukaan sijoitettiin kunnan muihin yksiköihin, Uuraisten seurakunnalle tai paikallisiin yhdistyksiin. Tiistaisin Muuramen kunnan yksilövalmentaja kävi vetämässä hyvinvointiryhmää.

Yli 300 päivää työmarkkinatukea saaneista uuralaisista työttömistä maksetaan työmarkkinatuen kuntaosuutta 50 prosenttia työmarkkinatuen kokonaiskustannuksista. Yli 1000 päivää työmarkkinatukea saaneiden kohdalla kunnan osuus on 70 prosenttia. Tehokkain, mutta myös kallein, keino saada pitkäaikaistyötön pois kuntaosuuslistalta on työllistää hänet ja kartuttaa työssäoloehto täyteen. Työllistettyjen osalta pysyttiin budjetin raameissa, vaikka vuoden aikana kuntaan palkattiin myös yksi velvoitetyöllistettävä. Työmarkkinatuen kuntaosuutta sen sijaan maksettiin vuonna 2021 yhteensä 204 974,25 euroa, mikä on 23 644,91 euroa edellisvuotta enemmän.

Vuonna 2020 Uuraisten kunta luopui nuorten kesätyöllistämisyhteistyöstä [4H-yhdistyksen kanssa](#). Työnantajat hoitivat työnantajavelvoitteet itsenäisesti ja työllistämisen budjettiin kirjattiin 6 000 euron määräraha yritysten ja muiden y-tunnuksellisten tahojen harjoittaman nuorten kesätyöllistämisen tukemiseen. Kesällä 2021 Uuraisilla työllistyi yhteensä 32 nuorta erimittaisiin työsuhteisiin tai oman 4H-yrityksen kautta. Kampanjassa kunta tuki yrityksiä kesätyöllistämistuella, joka oli 150 euroa kahden viikon työsuhteesta ja 300 euroa neljän viikon mittaisesta työsuhteesta. 4H-yrittäjien oli mahdollista saada 150 euron suuruinen tuki, jos yrityksen liikevaihto ylitti 100 euroa.

Vuoden 2016 alussa käynnistynyt lakisääteinen TYP-toiminta jatkui. Uurainen kuuluu Keski-Suomen eteläiseen alueeseen ja lähiyhteistyöverkosto muodostettiin Jyväskylän ja Muuramen kanssa.

Yhteenveto: Työllistämisen talousarvio kokonaisuutena ylittyi. Tuottoja kertyi kaikkiaan 69 580,98 euroa. Lisäksi kuntouttava työtoiminta tuotti enemmän järjestämiskorvauksia kuin järjestämisestä koitui kuluja. Työmarkkinatuen kuntaosuuksien nousu vei kuitenkin työllistämisen kokonaisuutena budjetin yli. Hyvän Tuulen pajan toimintatuotot pienentyivät

UURAISTEN KUNTA

myymälätoiminnan alasajamisen seurauksena. Pajan tuottoihin on kirjattu 30 000 euron suuruinen valtionavustus sekä 22 009,04 euroa työllistämistukea. Vuoden 2020 kesäkuussa avattujen ja kevääseen 2021 saakka Hyvän Tuulen pajan osana toimineiden Uuraspostin ja Matkahuollon toimintakatteet olivat 1 088,75 ja 347,35 euroa. Muuramen kunnan kanssa toteutettavan yksilövalmentajahankkeen kuntaosuuslasku on kirjattu vasta vuodelle 2022.

Budjetoitua enemmän kuluja aiheutui erityisesti työmarkkinatuen kuntaosuuksista. Kaikkiansa työllistämistoiminnan budjetoidut toimintakulut ylittyivät 35 522,93 eurolla. Toimintakate oli 322 291,95 euroa alijäämäinen, mikä on 28 941,95 euroa ennakoitua heikompi tulos.

Tavoite	Mittari	TP 2018	TP 2019	TP 2020	TP 2021
1. Työttömien työnhakijoiden työllistyminen	Työllistetyt:	23	23	20	17
	oppisopimukset:	5	2	3	2
2. Kesätyöntekijöiden työllistyminen	Nuorten määrä:	39	35	11	32

4500 Terveydenhuolto

	TP 2020	Alkuperäinen TA 2021	TA -muutokset	TA 2021 muutosten jälkeen	Toteutuma	Poikkeama
Toimintatuo- tot				0	389 727	389 727
Toimintakulut	-6 512 885	-6 153 700	-275 000	-6 428 700	-6 529 527	-100 827
Toimintakate	-6 512 885	-6 153 700	-275 000	-6 428 700	-6 139 800	288 900

Tilivelvollinen: peruspalvelujohtaja/Jyte/KSSHP

Toiminnan kuvaus: Terveydenhuollon osalta palvelujen järjestämisvastuu on Jyväskylän yhteistoi-
minta-alueen terveyskeskuksella ja erikoissairaanhoidon Keski-Suomen sairaanhoitopiirillä.

Terveydenhuollossa koronaepidemia aiheutti merkittäviä kustannuksia varsinkin avoterveydenhuollos-
sa. Kustannuksia tulee tulevina vuosina aiheuttamaan myös kertynyt hoitovelka. Valtiolta saadut koro-
na-avustukset kattoivat kuitenkin hyvin vuoden aikana syntyneet lisääntyneet kustannukset. Terveys-
keskussairaalan käyttö väheni puoleen kunnan vanhustenhuollon kehittämistoimenpiteiden ansiosta.

Liite: Jyväskylän kaupungin terveydenhuollon toimintakertomus vuodelta 2021.

Strategiset tavoitteet

Kriittinen menestystekijä: Laadukkaat ja monipuoliset lähipalvelut: Terveyspalvelut lähellä asiakas- ta		
	Mittari Arviointikriteeri: 1. Vastaanotolle pääsy 2. Omatoiminen terveydestä huolehtiminen	Tavoitetaso 2021 1. Säilytetty vuoden 2020 taso 2. HYVE-pisteen (terveys- aseman omatoimipiste) käyttöaste
Toteutuminen	Vastaanotolle pääsy on säilynyt parhaimpana Jyte-alueella, sa- moin tyytyväisyys palvelun laatuun.	

Tavoite	Mittari	TP 2019	TP 2020	TA 2021	TP 2021
	Toiminta/käyntikerrat				
	Avoterveydenhuollon käyn- nit	14 800	10 260	13 000	12 157
	Neuvola, koulu- ja opiskelijaterveydenhuolto	1 309	2 465	3 300	2 528

UURAISTEN KUNTA

	Erytistoiminnot (kunt.)	1 711	1 309	1 700	3 140
	Terveyskeskussairaalat	1 521	1 799	1 800	901
	Suun terveydenhuolto	3 468	2 873	3 700	2 736

Tilikauden merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät: Koronatoimet muodostivat merkittävimmän toteutuneen riskin, joka kuitenkin rahallisesti kompensoitiin valtionavustuksella. Hoitovelkaa tuleville vuosille kuitenkin kertyi.

Sisäinen valvonta: Jyväskylän kaupunki huolehtii omalta osaltaan ja osakaskunnat osallistuvat valvontaan lähes kuukausittaisissa seurantakokouksissa.

Peruspalvelujohtajan ehdotus: Peruspalvelulautakunta merkitsee tiedoksi lautakunnan toimintakertomuksen vuodelta 2021 ja hyväksyy sen kunnanhallitukselle toimitettavaksi.

Päätös: Ehdotus hyväksyttiin.

Toimenpiteet: Jatkokäsittelyyn kunnanhallitus